

MAGISTERUPPSATS I BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP
VID BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP/BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN
2006:128
ISSN 1404-0891

Bloggtider för bibliotek och bibliotekarier?

– Studie om bloggars användbarhet i bibliotekssektorn

ANGELICA SWEDMAN

HÖGSKOLAN I BORÅS

© **Angelica Swedman**

Mångfaldigande och spridande av innehållet i denna uppsats
– helt eller delvis – är förbjudet utan medgivande.

Svensk titel: Bloggtider för bibliotek och bibliotekarier?
- Studie om bloggarnas användbarhet i bibliotekssektorn

Engelsk titel: Weblogtimes for libraries and librarians?
- Study of the weblogs usability in the library sector

Författare: Angelica Swedman

Kollegium: Växjö

Färdigställt: 2006

Handledare: Stefan Sellbjer

Abstract: The usability of the Internet increases for every year. The Weblog phenomenon makes it possible for anyone to easily publish, find information and get in touch with other people through the net. This Essay treats the possibilities the Weblog medium offer Swedish libraries and librarians in library contexts. The purpose of the study is to examine the Web phenomenon: Weblogs, and their significance for a total of eleven Library Heads and librarians together with their view on the Weblog activity at each library connected Weblog, to get comprehension and new knowledge on the usability of Weblogs in the library sector. The foundation for the Essay consists of a qualitative interview study, built on asynchronous e-mail interviews and telephone interviews with blogging librarians and Heads of libraries. Theoretical frames and concepts are taken from Internet Research Theory, Socio-cultural Theory and Theory of Library- and Information Science. From the result and analysis can be found that Weblogs serves a purpose as virtual arenas, where people can meet, communicate, discuss and exchange information along with networking. The Weblog is a complement to other information channels as for example Web, e-mail and intranet. Weblogs are used for the purposes of communication and information, for marketing and for pedagogical activities. My conclusion is that for libraries and librarians the Weblog activity means a new way of communication and dialog with the surrounding world. The Library Sector can make its activities come into sight and the librarians can inform and communicate with colleagues and users.

Nyckelord: Blogg, webblogg, blogging, bibliotek, bibliotekarier, blogganvändning, kollaborativa bloggar, bibliotekssektorn

1. INLEDNING	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Syfte och problemformulering	7
1.3 Avgränsning	7
1.4 Tidigare forskning	7
1.5 Uppsatsens disposition	8
2. VAD ÄR EN BLOGG?	10
2.1 Begrepp och definition av blogg.....	10
2.2 Kort bakgrund	10
2.3 Bloggverktygens funktioner	11
2.4 Bloggtyper	12
2.5 Kommunicera och interagera via Bloggar	13
2.6 Bloggar som communities	13
3. TEORI	15
3.1 Tolkningsrepertoar.....	15
3.2 Internetforskning.....	15
3.2.1 Kommunikation och interaktion på Internet.....	16
3.2.2 Communities – mötesplatser för gemenskap.....	19
3.3 Lärande ur ett sociokulturellt perspektiv	20
3.3.1 Virtuellt lärande.....	20
3.4 Biblioteks- och informationsvetenskap.....	21
3.4.1 Information via bloggar	21
4. METOD OCH MATERIAL	23
4.1 En kvalitativ forskningsansats	23
4.2 Studiens uppläggning	23
4.2.1 Urval av litteratur.....	24
4.2.2 Urval av biblioteksrelaterade bloggar och respondenter	24

4.3 Genomförande	25
4.3.1 Intervjuer	25
4.3.2 Asynkrona e-postintervjuer och telefonintervjuer	25
4.4 Analys	27
4.4.1 Meningskoncentrering	27
4.4.2 Tematisering	27
4.5 Forskningsetiska överväganden	27
5. RESULTAT OCH ANALYS	29
5.1 Presentation av biblioteksrelaterade bloggar och respondenter	29
5.2 Varför har bibliotekschefer och bibliotekarier i denna studie valt att satsa på bloggar som medium?	33
5.2.1 Skapar nya möjligheter	34
5.2.2 Nytt sätt att nå ut	34
5.2.3 Forum med personligt språk	35
5.2.4 Responsen	35
5.2.5 Framtidsplaner	36
5.2.6 Sammanfattning och analys	37
5.3 På vilket sätt kan bloggar fungera som hjälpmedel/arbetsverktyg när det gäller information, kommunikation och lärande?	38
5.3.1 Informations- och kommunikationsverktyg	38
5.3.2 Pedagogiskt verktyg	39
5.3.3 Flera användningsområden	40
5.3.4 Sammanfattning och analys	41
5.4 Vilka fördelar och nackdelar kan det finnas med biblioteksrelaterade bloggar?	42
5.4.1 Enkelt och snabbt medium	42
5.4.2 Svaghet i kommunikationen	44
5.4.3 Avlastar andra medium	45
5.4.4 Sammanfattning och analys	47
5.5 Vad kan studiens bloggaktörer säga om förutsättningarna för bloggen i bibliotekssektorn på sikt?	48
5.5.1 Forum för information, kommunikation och kunskapsdelning	48
5.5.2 Stärka biblioteken och yrkesrollen	49
5.5.3 Sammanfattning och analys	50
6. DISKUSSION OCH SLUTSATSER	52
6.1 Övergripande konklusioner	52
6.2 Varför har bibliotekschefer och bibliotekarier i denna studie valt att satsa på bloggar som medium?	52

6.3 På vilket sätt kan bloggar fungera som hjälpmedel/arbetsverktyg när det gäller information, kommunikation och lärande?	54
6.4 Vilka fördelar och nackdelar kan det finnas med biblioteksrelaterade bloggar?	56
6.5 Vad kan studiens bloggaktörer säga om förutsättningarna för bloggen i bibliotekssektorn på sikt?	57
6.6 Metodkritik	58
6.7 Sammanfattande avslutning	59
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	61
Otryckta källor	61
Tryckta källor och litteratur	62
Elektroniska källor	63
Biblioteksrelaterade bloggar	64
BILAGA	65

1. Inledning

Detta inledande kapitel behandlar bakgrunden till mitt ämnesval bloggar och svarar på varför jag valde att skriva om detta fenomen. Därefter beskriver jag syftet och frågeställningen i uppsatsen samt redogör för hur ämnet avgränsas. Vidare presenteras tidigare forskning kring bloggar. Avsnittet avslutas med en redovisning av uppsatsens disposition.

1.1 Bakgrund

Internet växer hela tiden och dess användningsområden ökar för varje år och det gör även användarna. I takt med att den tekniska utvecklingen går framåt dyker också nya medier upp och på nätet blir det även möjligt att skapa nya former av interaktion mellan människor. Mest används Internet för att söka information, kommunicera med andra människor och för att få kunskap samt delge kunskap till andra. På Internet finns flera olika verktyg för kommunikation och interaktion exempelvis bloggar, chatt, e-post, nyhets- och diskussionsgrupper.

Bloggar, eller webblogger som de också kallas, har som medium uppmärksammats mycket just nu. Intresset för bloggar ökar allt mer och bland annat privatpersoner, kändisar, politiker, yrkeskårear och forskare använder sig av bloggar. Fenomenet gör det möjligt för var och en att enkelt skapa sig en plats på Internet. Populariteten grundar sig i att bloggverktyget gjort det möjligt för vem som helst att enkelt publicera sig, hämta information och få kontakt med andra människor via nätet. Bloggen gör det möjligt för exempelvis forskare att få kommentarer om sitt pågående arbete, journalister kan hitta nya uppslag och privatpersoner med samma intressen kan kommunicera och träffa likasinnade samt delta i en virtuell gemenskap.

Jag hade själv ingen erfarenhet av bloggar eller eget bloggande när jag valde ämnesområdet men det fascinerade mig att det var så många människor som använder bloggar och det verkade intressant ur många olika aspekter. Eftersom det rör sig om ett relativt nytt fenomen är det heller inte ett så utforskat forskningsfält. Det går att titta på från alla möjliga angreppspunkter och perspektiv, som exempelvis etnologiska, språkliga, medievetenskapliga, designmässiga, datavetenskapliga, systemvetenskapliga och informatiska samt biblioteks- och informationsvetenskapliga.

Fokus i den här uppsatsen är att undersöka bloggar och dess användbarhet inom biblioteksvärlden eftersom även bibliotek och bibliotekarier satsar på bloggverksamhet. Jag anser därför att det är intressant att bloggarnas frammarsch speglas utifrån ett biblioteksperspektiv. Det är aktuellt att se vad aktörerna bibliotek och bibliotekarier har för möjligheter med och synpunkter på bloggfenomenet. Min utgångspunkt för studien är att jag vill utforska vad en blogg är och titta på vilka möjligheter bloggmediet kan erbjuda biblioteken och bibliotekarier i bibliotekssammanhang. Kan bloggar vara ett hjälpmedel/verktyg för exempelvis biblioteksverksamheten? Kan bloggen fungera som pedagogiskt verktyg och medel för att stärka biblioteken och bibliotekarierollen? Min undersökning strävar efter att ge svar på den här typen av frågor och kan kanske på så vis bidra till att bibliotekssektorn får ett vidgat perspektiv på bloggarnas användbarhet.

1.2 Syfte och problemformulering

Uppsatsens syfte är att undersöka webbfenomenet bloggar och dess betydelse för sammanlagt elva bibliotekschefer och bibliotekarier samt deras syn på bloggverksamheten vid respektive biblioteksrelaterade blogg, för att få förståelse och ny kunskap om bloggars användbarhet i bibliotekssektorn.

Jag är intresserad av hur bibliotek och bibliotekarier kan använda sig av bloggar. Min ambition är att försöka förstå och belysa företeelsen bloggar och undersöka vilka möjligheter och problem bloggsatsningen kan innebära för biblioteken och bibliotekarierna i denna studie. Genom att höra hur bloggar används och värderas av bibliotekschefer och bibliotekarier, som utnyttjar bloggar i sin verksamhet, vill jag försöka få fatt i tendenser och utveckla idéer när det gäller blogganvändning i bibliotekssammanhang. Detta skulle kunna vara till nytta för bibliotek där man funderar på att satsa på bloggar i sin verksamhet och bibliotekarier kan få indikationer på användbara verktyg.

Utifrån nämnda syfte och problemformulering har jag formulerat fyra frågeställningar som ligger till grund för min undersökning. Mer specifikt vill jag undersöka:

- Varför har bibliotekschefer och bibliotekarier i denna studie valt att satsa på bloggar som medium?
- På vilket sätt kan bloggar fungera som hjälpmedel/arbetsverktyg när det gäller information, kommunikation och lärande?
- Vilka fördelar och nackdelar kan det finnas med biblioteksrelaterade bloggar?
- Vad kan studiens bloggaktörer säga om förutsättningarna för bloggen i bibliotekssektorn på sikt?

1.3 Avgränsning

Studien avgränsas till att gälla svenska bloggar och fokus ligger på bloggar med anknytning till bibliotek. Med detta avses bloggar som på ett eller annat sätt behandlar biblioteksfrågor och biblioteksrelaterade verksamheter. I denna undersökning kallas den här typen av bloggar för *biblioteksrelaterade bloggar*. Undersökningen syftar inte till att ge en heltäckande beskrivning av hela den svenska biblioteksbloggosfären, utan avsikten är att studera varför ett antal bibliotek och bibliotekarier valt bloggen som medium och vilka användningsområden bloggar kan erbjuda bibliotekssektorn.

1.4 Tidigare forskning

Inför min studie har jag tagit del av tidigare uppsatser och teorier som forskare behandlat inom området. Dessa gav mig inspiration och en grund i ämnet bloggar. Aktuell forskning visar på att få undersökningar har gjorts i Sverige rörande bloggar och endast en berör delvis bloggar i bibliotekssammanhang. Detta beror troligtvis på att

fenomenet är relativt nytt. Den uppsats som till viss del berör biblioteksverksamhet är en magisteruppsats av Johanna Nylund ”*Från tanke och så rakt ut*”, *Bloggen – ett webbpubliceringsverktyg med sociala och kulturella användningsområden* från (2005). Syftet är att undersöka bloggen både som ett uttrycksmedel, en publiceringsform och som en social och kulturell företeelse. Utgångspunkten för studien är att undersöka vad en blogg är och vad bloggar och eget bloggande kan användas till. Nylund fann att bloggen är ett webbpubliceringsverktyg som erbjuder en relativ enkel hantering av ett antal funktioner när det gäller interaktion och samordning av material som kan utnyttjas för vitt skilda syften.

Marie Wallstén, publicerade (2005) C-uppsatsen *Kollaborativ blogging* där syftet är att beskriva på vilket sätt blogging understödjer kollaborativ interaktion, kollaborativ kommunikation och kollaborativt lärande inom en grupp. Uppsatsförfattaren menar att bloggverktygets funktioner skapar en arena där informationsflödet mellan sändare och mottagare både är enkel- och dubbelriktat. På en kollaborativ blogg kan deltagarna samla och lagra information och kunskap tillsammans. Bloggen kan skapa förutsättningar för att gruppdeltagarna lär av varandra samtidigt som de bygger upp en gemensam kunskap på bloggen. I Jenny Isaksson och Steffanie Müllers C-uppsats, *Blogging – virtuella offentliga samtal* från (2003), är syftet att studera hur bloggar i Sverige fungerar som offentliga samtal. De konstaterar att det pågår samtal och diskussioner av varierande kvalitet inom den svenska bloggscenen. Vidare finns det personer som använder bloggen för att diskutera och informera sig om samhällsfrågor.

Jag fann även intressant forskning om blogging från Island. Dr. Anne Clyde, verksam vid institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap på University of Iceland, tar i artikeln *Enterprise Blogging* i webbtidningen FreePint (2005) upp mångsidigheten hos corporate blogging. Hon menar att bloggarna kan användas som en informationskanal, som ett medel för tvåvägskommunikation eller som en kanal där flera deltagare kan kommunicera och bidra till diskussioner. Blogging kan även med fördel användas i den interna kommunikationen som ett komplement till intranätet eller i den externa kommunikationen. Bonni Nardi, Diane Schiano och Michelle Gumbrecht har (2004), vid StanfordUniversity, California, USA, skrivit uppsatsen *Blogging as social activity, or, Would you let 900 million people read your diary?. D.* Det är en etnografisk studie av bloggandet, bloggarnas motivation och social interaktion i bloggvärlden. Författarna kom fram till att interaktionen inom bloggvärlden är mer begränsad än vad som brukar framhållas. De menar att bloggskribenterna vill ha många läsare men de är däremot ganska ointresserade av läsarnas kommentarer.

1.5 Uppsatsens disposition

Uppsatsen består av sex delar. I detta första inledande avsnitt presenteras bakgrund, syfte, frågeställningar och avgränsning. Vidare belyses tidigare forskning och uppsatsens disposition. Den andra delen ger en beskrivning av vad en blogg är för något eftersom fenomenet är en relativt ny företeelse. Här belyses begrepp och definition av en blogg, kort historik, bloggverktygets funktioner, olika bloggtyper, hur man kan kommunicera och interagera via bloggar samt hur bloggar fungerar som communities. Uppsatsens tredje del behandlar teoretiska perspektiv som tillsammans utgör uppsatsens tolkningsrepertoar. Den fjärde delen tar bland annat upp metod, material och analys. Uppsatsens femte del består av redovisning av resultaten från intervjuerna.

Här kombineras redovisning av det empiriska materialet med analys och tolkning samt här används citat hämtade från intervjuerna. Resultatredovisningen innefattar även en presentation av respondenterna och de biblioteksrelaterade bloggarna. Uppsatsens sjätte del består av diskussion och slutsatser och här redovisas även metodkritik samt en sammanfattande avslutning.

2. Vad är en blogg?

I detta kapitel definieras begreppet blogg och några andra begrepp som används i denna studie. Därefter beskrivs vad en blogg är och dess uppkomst samt de funktioner som är vanliga i bloggar. Vidare presenteras olika bloggtyper, hur man kan kommunicera och interagera via bloggar samt hur bloggar fungerar som communities.

2.1 Begrepp och definition av blogg

Det förekommer ett flertal definitioner av en blogg i litteraturen och på Internet som beskriver på olika sätt vad som är utmärkande för en blogg. Vissa definitioner lägger tyngdpunkten på olika egenskaper, andra tar fasta på innehållet, formatet eller tekniken. Isaksson och Müller menar i sin C-uppsats (2003) att ordet *blogg* kommer från engelskans *weblog*, en sammandragning av orden *web* och *log* vilket i svensk översättning blir *webblogg* eller *blogg* (s. 8). Enlig Nationalencyklopedin (2006) är en blogg detsamma som en webbjournal, webblogg, personlig och öppen dagbok på webben. Begreppet kan även ses som ett mellanting mellan personliga kolumner i dagstidningar och dagböcker. Karakteristiskt för en blogg är att den innehåller iakttagelser och synpunkter på dagsaktuella händelser, länkar till intressanta och aktuella webbsidor. I Wikipedia, den fria encyklopedin, (2006) nämns att en blogg är en webbplats som innehåller periodiskt publicerade inlägg på en webbsida där inläggen är ordnade så att de senaste inläggen alltid är högst upp. Det är även vanligt med inlägg som har någon sorts nyhetskaraktär samt att besökare kan lämna kommentarer och att det mellan bloggar ofta sker ett utbyte av innehåll och information. Andra begrepp som används i min studie är ordet *att blogga* som betyder att uppdaterar bloggen med nytt material som kan innehålla texter, bilder, ljud eller video. Ytterligare ett begreppet är *bloggosfären* eller *bloggvärlden* vilket är det så kallade nätverk och sociala rum som växt upp kring bloggarna.

2.2 Kort bakgrund

Lars Våge berättar, i boken *Bloggtider*, att bloggfenomenet med sin nya publiceringsform har en relativt kort historia med början i mitten av 1990-talet i USA och fick därefter en explosionsartad utveckling från 1999. En bidragande orsak till detta var att de första verktygen för att skapa och underhålla bloggar lanserades samma år vilket gjorde det möjligt för vem som helst att gratis skapa en blogg. Benämningen *weblog* lär ha myntats redan 1997 av Jorn Barger i bloggen *Robot Wisdom*, som är en traditionell blogg uppbyggd runt kommenterade länkar till intressanta webbplatser. Många menar att bloggen just uppkom ur kommenterade länklister och det centrala är att bloggaren vill tipsa andra internetanvändare om länkar till intressanta webbsidor. (Våge, Stattin & Nygren 2005, s. 9ff.).

En blogg består av flera inlägg som publiceras på en webbplats i omvänd kronologisk ordning. På inlägget finns oftast publiceringsdatum, klockslag och användare med. Bloggen skiljer sig från en vanlig hemsida genom att den uppdateras ofta, ibland flera gånger om dagen. En del bloggar har en kommentarfunktion där man kan göra sin röst hörd och kommentera inläggen. Bloggar finns inom många olika ämnesområden och på

bloggen vädras åsikter och funderingar. Här finns möjlighet för olika deltagare att diskutera och debattera. Våge menar att typiska bloggtexter är informellt hållna och kortfattade, men många skriver även längre texter. Innehållet i bloggarna kan variera och bloggen används för information och kommunikation av varierande slag exempelvis nyhetsrapportering, kunskapsförmedling, åsikter och skvaller samt dagboksskrivande. Bloggarna har enkla navigeringslänkar för att nå inlägg ända tillbaka till då bloggen började skrivas. Bloggarna ger alla som vill förmedla sina tankar och reflektioner möjligheter till egen webbpublicering utan att behöva lära sig html. De flesta bloggar skapas i ett webbgränssnitt, men även e-post och mobiltelefoner används för att uppdatera dem. Dessutom bloggar de flesta utan att behöva betala något (s. 9f.).

Isaksson och Müller anser i sin studie att bloggformatet och publiceringsverktygen egentligen har skapats för att underlätta snabba och frekventa uppdateringar. Det är just uppdateringsfrekvensen som skiljer en blogg från en traditionell hemsida, som ofta är mer statisk. Bloggar är fristående sidor på Internet och personliga kanaler där vem som helst kan publicera vad som helst (s. 9). I en artikel i *Biblioteksbladet* menar Martin Aagård att blogging rör sig om relativt snabbt skrivna texter, som med rätt programvara är lika lätta att publicera som att skicka mail. Eftersom en blogg är något som alla kan åstadkomma bidrar detta till mångfalden och frispråkigheten inom bloggvärlden (2004, s. 15f.).

2.3 Bloggverktygens funktioner

Det tar bara några minuter att komma igång med en gratistjänst menar Bosse Andersson i en artikel i *Datorn i utbildningen* (2003). Först skrivs texten in i mallar via webläsaren. Därefter klickar användaren på publicera och sedan är texten ute på Internet. Bloggtekniken bygger på innehållshanteringssystem (content management system). Gratistjänsterna har enkla funktioner men väljer man att betala en summa eller ladda ner ett system på en egen server eller webbhotel, så går det att få tillgång till ännu mer avancerade funktioner och tjänster.

Bloggverktygen kan ha många olika användbara funktioner. Bland annat är en av bloggans centrala funktioner *kommentarmöjligheten*, som gör att en användare tillåts kommentera innehållet i ett inlägg. Men det är inte alla bloggar som har denna funktion eller har den inkopplad. I anslutning till inläggen finns alltid *permalänkar*, som gör att olika blogginlägg får en unik webbadress (URL). Genom att använda en permalänk går det att komma direkt till det inlägg man söker även efter flera månader när inte längre inlägget får plats på bloggans framsida. Det går även att länka mellan inlägg på olika bloggar via så kallade *trackback*, som är en slags bakåtspårning som visar vilka andra bloggar som har kommenterat ett inlägg på användarens blogg. Men det är inte alla bloggar som erbjuder just den funktionen. Med en del bloggverktyg går det att publicera en *blogroll*, som är en länklista till andra bloggar. Den kan exempelvis innehålla länkar till bloggar som bloggaren själv anser är bra eller till andra bloggar som liknar bloggarens egen och kanske inom samma ämnesområde.

För att marknadsföra sin blogg går det att *pinga* bloggportaler för att få nya läsare. Med hjälp av pingfunktionen får de portaler man vill använda sig av reda på att bloggen har ett nytt inlägg. En annan användbar funktion är *syndikering med RSS eller Atom*. De senaste inläggen och eventuellt även kommentarerna görs tillgängliga som en XML-fil. Filen skapas enligt olika standarder som exempelvis RSS eller Atom. Filerna kan i sin tur läsas av speciella läsare och de som använder dem får på så sätt tillgång till många inlägg eller kommentarer samlade på ett ställe. Med hjälp av RSS och Atom kan användaren prenumerera på så kallade *flöden* och på så sätt hålla koll på vad som är nytt på en massa olika bloggar utan att behöva besöka en blogg-hemsida. Nya inlägg eller kommentarer från en blogg som bevakas kommer istället automatiskt till användaren, som även kan dela med sig av sina senaste inlägg och kommentarer till andra.

2.4 Bloggtyper

Bloggar indelas ofta i olika bloggtyper. I en artikel i tidningen *Internetworld* beskriver Christoffer Kittel (2004) hur professionella bloggar kan delas upp i fyra olika typer men gränserna mellan dem är diffusa och bloggarens avsikter med bloggen är avgörande för vilken typ det rör sig om. *Åsiktsbloggen*, är dagbokslika inlägg och vanligen inriktad på känslor snarare än specifika ämnen och här ingår även *politikbloggen*. Vidare *företagsbloggen*, som vill bygga upp och stärka det kommersiella varumärket samt *nyhetsbloggen*, där amatörer och professionella journalister filtrerar nyheter och skriver om de nyheter som intresserar dem. Slutligen *branschbloggen*, där allt från bibliotekarier till forskare skriver i egenskap av sin yrkesroll (s. 43).

En annan vanlig indelning är även enligt Våge att utgå från vilket ämnesområde bloggarna handlar om eller vilken funktion bloggen har. Ett sådant exempel är *filterbloggar* som kommenterar aktuella händelser. De bloggar som har en tydlig ämnesprofil kallas ibland filterbloggar och många ämnesorienterade bloggar fungerar som en form av nyhetswebbplatser. Vidare finns *kunskapsbloggar*, som används för att sprida kunskapsrelaterad information. Inom företagsvärlden förekommer *corporate blogs* och används som ett sätt att förenkla intern kommunikation. *Community blogs* är en plats där många personer kan uttrycka sig och liknar ett slags diskussionsforum. Dessa kan vara inriktade på ämnesområde eller hör de hemma i en undervisningssituation. Även termen *kollaborativa bloggar* förekommer och avser för det mesta att det är flera som bloggar. En annan funktion som är vanlig är att bloggen fungerar som en kanal för att propagera för olika åsikter och kan användas under kampanjer eller för att driva en viss politisk fråga. Många *war blogs*, *pundit blogs* och *blog pundits* fyller en sådan funktion. Förutom textorienterade bloggar har det på senare år även kommit andra varianter i form av *fotobloggar* och *moblogg* där bilder laddas upp med hjälp av en mobiltelefon till en blogg. Under den senaste tiden har även intresset väckts för *videobloggen* och *ljudbloggar* håller på att bli allt vanligare. I samband med ljudbloggar används också uttrycket *podcasting* vilket är en portabel digital ljudspelare. Våge menar att ljudblogging i form av podcasting skulle kunna kallas *bloggradio* eftersom det fungerar ungefär som att driva en asynkron radiostation på nätet (Våge, Stattin & Nygren 2005, s. 32 ff.).

När det gäller bloggar med anknytning till bibliotek och som på ett eller annat sätt behandlar biblioteksfrågor och biblioteksrelaterade verksamheter så har Martin Aagård (2004) i en artikel i *Biblioteksbladet* valt att kalla dessa biblioteksbloggar. Han framhåller att biblioteksbloggandet på Internet de senaste åren mer eller mindre har

exploderat och merparten av biblioteksbloggarna erbjuder seriösa nyheter om informationsvetenskap, informationsteknologi och biblioteksverksamhet. Även svenska bibliotekarier bidrar till den växande bloggfloran med bloggar som bland annat handlar om bibliotekspedagogik, informationssökning, applikationer, bloggar, söktjänster och sökning på Internet (s. 15ff.).

2.5 Kommunicera och interagera via Bloggar

Bloggning är ett exempel på datormedierad kommunikation som sker på Internet. Bloggen är både ett publicistiskt medium och ett kommunikationsmedium där deltagarna tillåts interagera och kommunicera med varandra. Marie Wallstén (2005) menar i sin studie att användarna kan kommunicera och interagera med varandra och kommunikationen sker oftast asynkront vilket innebär att användarna kan läsa och skriva meddelanden vid olika tidpunkter via inlägg eller kommentarfunktionen. En fördel med bloggformatet är att tekniken stödjer samverkan mellan flera människor. Vidare är bloggar dynamiska och de förändras eftersom uppdateringen av bloggen i regel sker kontinuerligt. De är också interaktiva eftersom läsaren kan interagera med texten, göra sökningar, skriva sina egna kommentarer, ladda hem olika typer av dokument, skicka e-post till den eller de som står bakom sidan. Det är enkelt för användaren att manövrera genom dokumenten eftersom bloggarna oftast använder sig av hypertext där läsaren flyttas mellan olika nivåer inom samma dokument eller till dokument som ligger på andra webbservrar runt om i världen (s. 8f.).

Det finns intressanta användningsområden för bloggar i både privata och yrkesmässiga sammanhang anser Johanna Nylund (2005). I sin studie fann hon att bloggverktyget är användarvänligt och har funktioner som lämpar sig väl för användning av information på ett kreativt, systematiskt och socialt sätt. Bloggen är enkel att hantera med sina funktioner när det gäller sådant som interaktion och samordning av material samt kontakt- och nätverksbyggande. Vidare är bloggen ett användbart verktyg och arbetsredskap när det gäller utformande och upprätthållande av olika projekt och omvärldsbevakning samt som alternativ och komplement till andra kanaler för informationsspridning (s. 86).

2.6 Bloggar som communities

Wallstén anser i sin studie att människor från olika delar av världen kan interagera, kommunicera och bygga upp nära relationer med andra människor via bloggar. Bloggning innebär en möjlighet att skapa sociala nätverk, träffa likasinnade och delta i en virtuell gemenskap på så kallade kollaborativa bloggar, ordet är även synonymt med community blogg. Både individuella bloggar och kollaborativa bloggar kan skapa mötesplatser för människor på Internet som på olika sätt delar samma intressen. Uttrycket kollaborativa bloggar/community blogg innebär i det här sammanhanget att två eller flera personer delar med sig av information och kunskap genom att kommunicera och interagera med varandra på en blogg. Wallstén menar vidare att bloggning innebär att människor kan mötas i det virtuella rummet på en community blogg för att dela med sig av sina tankar och åsikter till andra. De kan även dela med sig av sin individuella kunskap till andra som i sin tur kan leda till en gemensam kunskap. Med hjälp av de funktioner som stödjer kommunikation och interaktion i bloggverktyget överförs information mellan sändare och mottagare (2005, s. 11).

Bloggverktygets funktioner skapar enligt Wallstén en arena där informationsflödet mellan sändare och mottagare är både enkel- och dubbelriktat. Bloggen är en virtuell plats där deltagarna kan mötas och den ger en naturlig förutsättning för kollaboration där deltagarna kan samla och lagra information och kunskap tillsammans. Bloggverktygets funktioner som exempelvis kommentarfunktionen, RSS och hyperlänkningen stödjer det kollaborativa arbetet eftersom deltagarna bland annat kan skriva inlägg, skriva kommentarer till varandras texter och göra sökningar. Dessutom gör hyperlänkningen och kommentarfunktionen det möjligt att interagera med varandras texter (s. 25).

3. Teori

Teorikapitlet består av tre kompletterande avsnitt som jag utgått ifrån när jag studerat bloggar. Jag vill emellertid understryka att teorikapitlet inte gör anspråk på att vara en heltäckande studie. Inledningsvis görs ett avstamp i Internetforskning där tonvikten är kommunikation och interaktion på Internet. Därefter följer sociokulturell teori med tonvikt på lärande och kapitlet avslutas med biblioteks- och informationsvetenskap med tonvikt på information.

3.1 Tolkningsrepertoar

Jag har utgått från tre forskningstraditioner och därifrån hämtat resonemang kring några centrala begrepp. De teoretiska perspektiven kan appliceras på bloggar och tillsammans ge en bred tolkningsrepertoar angående bloggans användbarhet i bibliotekssektorn. Min undersökning bygger på ett förhållningssätt där man inte ställer upp några teorier eller hypoteser som ska testas. Meningen är istället att utforska och upptäcka nya saker inom Internetforskning samt kombinera detta med sociokulturell forskningstradition och biblioteks- och informationsvetenskap för att fördjupa teoretiska resonemang angående bloggans användbarhet. Mitt syfte är att få en så bred och nyanserad bild som möjligt av fenomenet bloggans användbarhet inom bibliotekssektorn när det gäller kommunikation, information och lärande. Jag har valt att kombinera tre olika teoretiska perspektiv eftersom det skapar möjligheter för att analysera det empiriska materialet utifrån olika aspekter och ger en tolkningsrepertoar. Enligt Olof Sundin (2003) motverkar en tolkningsrepertoar risken för analytisk förenkling eftersom flera teoretiska perspektiv verkar delvis parallellt och ger utrymme för delvis alternativa tolkningar (s.27).

Internetforskningen belyser aspekter av blogganvändning som har med kommunikation och interaktion att göra och från forskningstraditionen har jag hämtat begreppen *kommunikation*, *interaktion* och *community*. Begreppen tjänar som en viktig bas i denna studie och används för att fördjupa diskussionen om bloggans möjligheter som kommunikationsverktyg, när det gäller kommunikation och interaktion med hjälp av bloggar inom bibliotekssektorn samt vidare hur bibliotek och bibliotekarier kan skapa virtuella gemenskaper med hjälp av communities. Sociokulturell teori används för att belysa bloggans möjligheter som pedagogiskt verktyg när det gäller lärandeaspekter i bibliotekssammanhang och här används begreppet *lärande*. Lärande ur ett sociokulturellt perspektiv används eftersom perspektivet framhåller att lärande är en social process och det är genom att kommunicera och interagera med andra människor som vi kan lära oss nya saker. Biblioteks- och informationsvetenskap belyser bloggans möjligheter som informationsverktyg inom bibliotekssektorn. Här används begreppen *informationsanvändning*, *informationsspridning* och *blogganvändning* för att fördjupa resonemangen och belysa bloggans möjligheter när det gäller informationsaspekter inom biblioteksverksamheten.

3.2 Internetforskning

Under 1900-talets sista decennier fick vi enligt forskarna Malin Sveningsson, Mia Lövheim och Magnus Bergquist (2003) se framväxten av fenomenet *datormedierad kommunikation*. I deras bok, *Att fånga nätet*, berättar de att datormedierad kommunikation är ett vitt begrepp och täcker en mängd olika tillämpningar av

datorteknologi. Det rör sig om alltifrån mobiltelefoner till digitalradio och olika typer av datormedierad kommunikation som sker på det världsomspännande datornätverket Internet. Det handlar om nya möjligheter att överföra och lagra information och datortekniken har ökat hastigheten i kommunikationen och kapaciteten att hantera stora mängder material. Det innebär att människor som fysiskt befinner sig i olika länder och tidszoner kan kommunicera i realtid eller arbeta tillsammans med samma material. Möjligheter till interaktivitet på webben gör det möjligt att få respons på utlagt material. Tekniken innebär att vi blir mer anonyma eftersom vi inte ser varandra ansikte mot ansikte. Men vi kan enkelt och snabbt skapa nära relationer med människor som vi normalt inte skulle komma i kontakt med (s. 11f., 31).

Under 1990-talet utvecklades en forskning som betonade Internet som ett socialt och kulturellt fenomen. Inom den del av forskningen som främst arbetar med sociala och kulturella aspekter av datormedierad kommunikation har frågor som rör möjligheter att bygga nya former av gemenskap genom sådana nätverk tagit fart sedan 1993. Sveningsson, Lövheim och Bergquist kallar det nya forskningsfältet för *Internetkulturforskning* vilket handlar om aspekter på internetanvändning som har med kommunikation och interaktion att göra. Tonvikten ligger på hur människor skapar mening, identitet och gemenskap på och med hjälp av Internet. Internetkulturforskningen befinner sig i en fas där det sker en snabb utveckling och forskning bedrivs inom vitt skilda discipliner. Det nya forskningsfältet bygger sina resonemang på erfarenheter från en mängd andra forskningstraditioner såsom sociologi, etnologi och kommunikationsvetenskap (s. 7, 11ff.).

3.2.1 Kommunikation och interaktion på Internet

Interaktion är samverkan, samspel; process där grupper eller individer genom sitt handlande ömsesidigt påverkar varandra. Påverkan kan förmedlas via språk, gester, symboler etc. (Nationalencyklopedin, 2006). *Kommunikation* är ömsesidigt utbyte, göra gemensamt, låta få del i, få del av, meddela, överföring av information mellan människor, djur, växter eller apparater. Kommunikation kräver dels ett språk eller en kod vari informationen uttrycks, dels ett fysiskt medium varigenom informationen överförs. Genom Internet kan i princip alla människor med tillgång till telefon, modem och dator kommunicera med alla andra människor som har samma tillgång. Man kan också få tillgång till mycket stora kunskapsmassor inom praktiskt taget alla områden av samhällslivet (Nationalencyklopedin, 2006).

Enligt medieforskaren James Slevin skiljer sig det sätt på vilket människor interagerar på Internet från tidigare former av interaktion. När människor interagerar utanför nätet kan det röra sig om *interaktion ansikte mot ansikte* mellan individer som samtidigt är närvarande i tid och rum, och har olika kommunikativa resurser till sitt förfogande för att skapa och kommunicera mening. Deltagarna kan vara både sändare och mottagare av information. I den *medierade interaktionen* skiljs kontexterna för produktion och konsumtion av kommunikationssymboler åt. Ett exempel på detta kan vara att när vi skriver brev eller talar i telefon inte längre delar samma tids- och/eller rumskontext. Detta innebär en tillgång till färre kommunikativa resurser vilket kan komplicera interaktionen. Den *medierade kvasiinteraktionen* rör de sociala relationer som etableras av massmedia som exempelvis böcker, tidningar, radio och TV. Interaktionen är som regel enkelriktad och riktar sig till ett obegränsat urval av potentiella mottagare (Sveningsson, Lövheim & Bergquist, se Slevin 2000, s. 73, 79).

När det gäller interaktion på Internet menar Slevin att gränserna för ovanstående interaktionsformer suddas ut. Den interaktion som sker på Internet innehåller samtliga tre former av interaktion och genom Internet är därför nya former av interaktion möjliga. Internet överbryggar tid och rum och det kan skapa en känsla av närvaro som annars förknippas med interaktion ansikte mot ansikte. Interaktionen på Internet rör sig bland annat om olika former av medierad interaktion som exempelvis i form av texter och symboler. Internet har samma potential som den medierade kvasiinteraktionen att nå ett obegränsat antal mottagare, och interaktionen kan vara både enkel- och dubbelriktad. Även de interaktiva möjligheterna suddar ut gränserna mellan produktion och konsumtion eftersom användarna lika gärna kan vara avsändare som mottagare av information (Ibid, s. 73, 79).

De nya kommunikationsmedierna på Internet har egna karaktärsdrag som inte går att finna i den tidigare mediestrukturen. Ett exempel är att de ökar mängden av individer vi kan kommunicera med, långt bortom de gränser som tid och rum utgör och även bortom de gränser som ges genom andra moderna kommunikationsmedier. Vidare ger Internet möjlighet att kommunicera en till en, men det kan precis lika gärna handla om att många kommunicerar med en, en med många eller många med många (Sveningsson, Lövheim & Bergquist 2003, s. 29). Forskaren Manuel Castells (2002) menar att tack vare Internets flexibilitet och kommunikationsförmåga spelar den sociala interaktionen via nätet en allt större roll i samhällsorganisationen som helhet. Elektroniska nätverk som stabiliserats i sin praktik kan bilda gemenskaper. Det rör sig om virtuella gemenskaper som skiljer sig från de fysiska men inte behöver vara mindre effektiva för bindning och mobilisering (s. 139).

Interaktionen på Internet innebär bland annat att man har möjlighet att kommunicera asynkront och synkront. Det finns datormedierad kommunikation som är *asynkrona* och det betyder att användarna kan läsa och skriva meddelanden vid olika tidpunkter och det finns med andra ord tid för eftertanke och reflektion innan de besvaras. Några exempel på sådana medier är e-postlistor, diskussions- och nyhetsgrupper. På Internet finns även flera tekniker som gör det möjligt för parterna att kommunicera med varandra i realtid och när sådana tekniker används uppstår *synkron kommunikation*. Detta innebär rent praktiskt att meddelandet överförs direkt till skärmen hos en eller flera andra samtidigt som de skrivs. Exempel på sådana medier är webbchatt, Internet relay Chat (IRC), ICQ och Instant Messaging. Portaler och webbcommunities är samlingsnamn på platser där flera av ovanstående tekniker kan finnas samlade under ett paraply (Sveningsson, Lövheim & Bergquist s. 39).

Forskaren Mia Lövheim (2002) menar att förutom en tidsmässig skillnad mellan olika kommunikationssystem finns skillnader relaterade till vilka möjligheter deltagare har att forma interaktionen. Det kan handla om att skapa avgränsade grupper för att diskutera särskilda ämnen och intressen eller för mer privat diskussion. E-post och chat-kanaler har större möjligheter till intimare diskussioner än exempelvis offentliga diskussioner i diskussionsgrupper. En annan aspekt gäller möjligheten att kontrollera interaktionen. Exempelvis e-postlistor är oftare administrerade av en person eller en mindre grupp av personer som har möjlighet att utöva en viss kontroll över vem som tillåts delta i interaktionen och inte. Däremot i många diskussionsgrupper eller på stora chat-serverar med många kanaler är det svårare att utöva en sådan kontroll. Det finns även en skillnad när det gäller storlek och syfte. Mängden användare har ökat och många människor kommunicerar i datornätverk på grund av arbete, konsumtion eller sociala syften.

Det finns även en skillnad när det gäller hur kommunikationen inom nätverket sker. Exempelvis får medlemmar i en diskussionsgrupp själva aktivt söka upp och välja ut meddelanden de vill läsa medan medlemmar i e-postlistor får meddelanden skickade till sig (s. 155f.).

Det är möjligt att skapa nya former av sociala sammanhang genom datormedierad kommunikation. Lövheim menar att denna kommunikation ger på ett annat sätt en tidigare medierad möjlighet för människor att få kontakt med sammanhang och personer som på olika sätt befinner sig utanför det lokala sammanhangets gränser. Dessutom ökar möjligheterna för små och resurssvaga organisationer att vara tillgänglig för frågor och kontakter i större utsträckning än tidigare. De interaktiva möjligheterna öppnar nya sätt för aktivt deltagande i produktion av information och i användandet av information. Datorbaserade nätverk kan ses som möjliga ”platslösa platser” med tillgång till nya former av sammanhang för gemenskap där människor tillsammans med andra kan få möjlighet att söka mening och sammanhang i tillvaron. Men det krävs mer medvetet arbete att upprätthålla den gemensamma förståelsen av verkligheten i ett datornätverk vilket innebär att basen för gemenskapen är mer sårbar än i en geografiskt baserad gemenskap (s. 147ff.).

Uppluckring av tids- och rumsliga gränser på Internet och gränser skapade genom fördomar om ras, kön, etnicitet, ålder eller utseende kan underlätta för människor att mötas och skapa nära relationer med människor de annars inte skulle ha närmat sig. Det kan kanske även öppna för en mer demokratisk dialog där människor i större utsträckning bedöms efter sina åsikter och sin kompetens än efter sin sociala tillhörighet. Men även om samhörighet och tolerans kan växa fram i datorbaserade gemenskaper finns det studier som visar på motsatsen. När gemensamma intressen och åsikter blir grunden för interaktionen finns det också en risk att dessa nya sociala gemenskaper istället för att vara demokratiska och öppna för fler röster och perspektiv blir stängda ”klubbar” för inbördes beundran (Ibid, 149ff.).

Begreppet *interaktion* har jag valt att beakta utifrån Slevins definition att Internet skapar nya former av samverkan som överbryggar tid och rum och ger en känsla av närvaro som annars förknippas med interaktion ansikte mot ansikte. Men interaktionen på Internet skiljer sig från den som sker ansikte mot ansikte eftersom vi inte har tillgång till bland annat kroppsspråk och handlar istället om olika former av medierad interaktion som exempelvis texter och symboler. Interaktionen kan vara både enkel- och dubbelriktad. Interaktion beaktas även utifrån Sveningsson, Lövheim och Bergquist definition att interaktionen på Internet innebär möjligheter för användarna att läsa och skriva meddelanden vid olika tidpunkter. Det finns även tid för eftertanke och reflektion innan kommunikationen besvaras. Vidare väljer jag att beakta *kommunikation* utifrån Nationalencyklopedins definition att något görs gemensamt. I det här fallet kommunikation som görs gemensamt via en blogg. Vidare att det rör sig om överföring av information mellan människor. Jag avser att använda begreppen för att belysa på vilket sätt bibliotek och bibliotekarier kan använda bloggar som kommunikationsverktyg för att kommunicera och interagera med kollegor och användare på Internet.

3.2.2 Communities – mötesplatser för gemenskap

Under de senaste åren har många miljöer för interaktion och socialt umgänge på Internet lett till diskussioner och forskning om virtuella gemenskaper (virtual communities). Det finns en mängd olika definitioner av begreppet community och det rör sig om ett mycket spritt uttryck som har använts i diverse sammanhang av både forskare och lekmän. Ordet har flera betydelser och gör att begreppet *virtual community* exempelvis kan vara en (dator)medierad gemenskap eller en gemenskap som bara verkar vara en gemenskap. Vidare kan det vara en medierad grupp där medlemmarna kanske eller kanske inte känner gemenskap med varandra eller en plats på nätet – ett virtuellt samhälle. Begreppet används ofta inom Internetforskningen och det är svårt att hitta en svensk term som innehåller alla de potentiella betydelser som det engelska ordet har. Det är dock viktigt att vara medveten om problemen med begreppets mångfacetterade betydelse och att vara tydliga med att specificera vad som avses med community (Sveningsson, Lövheim & Bergquist, s. 18ff.). Community kan även vara en mötesplats på nätet som kan se olika ut beroende på målgrupp, syfte och skapare. Det rör sig om ett forum där användarna kan mötas och kommunicera. Ett huvudsyfte för de flesta nätgemenskaper är att komma i kontakt med likasinnade (Wikipedia, 2006). Det engelska begreppet community är en vanlig term inom blogging. Ordet används för att relatera till hela bloggösfären och ordet är även synonymt med kollaborativ blogg, det vill säga community blogg, som skapas med hjälp av ett bloggverktyg där flera personer har möjlighet att skriva och publicera inlägg (Wallstén 2005, s. 11).

Virtuella communities är numera en viktig informationskälla. Idag finns det virtuella communities för alla intressen där människor möts, kommunicerar och utbyter information. Vissa kräver att man blir medlem för att kunna ta del av informationen medan andra är helt öppna för alla. Det innebär att mycket information samlas på ett och samma ställe och därmed bildas ofta en enorm kunskapskälla att ta del av för dem som är intresserade. Enligt Mark Surman och Darren Wershler - Henry (2001) innehåller online diskussioner mycket kunskap och eftersom de sparas oftare än ”verkliga” diskussioner kan de bidra med en stor och sökbar kunskapskälla.

”Online communities and other kinds of discussions have the potential to be knowledge bases and answer pools of unprecedented power”

(Surman & Wershler- Henry 2001, s. 81)

Begreppet *Community* har jag valt att beakta utifrån Wallsténs definition. Hon använder ordet *community blogg* som skapas med hjälp av ett bloggverktyg där flera personer har möjlighet att skriva och publicera inlägg. Vidare väljer jag att beakta community utifrån Sveningsson, Lövheim & Bergquists definition att community även kan vara en mötesplats på nätet – ett virtuellt samhälle. Jag avser att använda begreppen för att belysa hur bibliotek och bibliotekarier kan skapa virtuell gemenskap på Internet med hjälp av communities.

3.3 Lärande ur ett sociokulturellt perspektiv

Det som utmärker en sociokulturell forskningstradition är enligt Roger Säljö (2000) att man utgår från en beskrivningsnivå där människan ses som både en biologisk och sociokulturell varelse. Vidare tittar man på hur människan lär sig behärska medierade redskap och att använda sådana i sociokulturella praktiker. Lärande är enligt sociokulturellt perspektiv en social process och en naturlig och nödvändig aspekt av den mänskliga verksamheten. Den sociokulturella utvecklingen kan beskrivas som lärande på kollektiv nivå och inom ramen för detta lärande sker sedan lärande och utveckling på en individuell nivå (s. 231).

Människor har alltid lärt och delat med sig av sina kunskaper. Säljö menar att det vardagliga samtalet ger upphov till insikter och kunskaper som individen tar med sig och formas av. Det är genom kommunikation som sociokulturella resurser skapas, men det är också genom kommunikation de förs vidare. Mänsklig kommunikation och språkanvändning är centrala medium för lärande och utveckling. Det är genom kommunikation som individen blir delaktig i kunskaper och färdigheter. Kommunikation är länken mellan det inre (tänkande) och det yttre (interaktion). I ett sociokulturellt perspektiv har människors förmåga att lära och att utvecklas individuellt och kollektivt ingen bestämd gräns. De kulturella, psykologiska och språkliga redskapen samt de fysiska (dvs. artefakterna) förändras och förfinas hela tiden och människans kunskaper och intellektuella förmåga kommer på motsvarande sätt att utvecklas och förändras. Vi skapar dessutom hela tiden redskap med vars hjälp vi kan lösa fysiska och intellektuella problem (s. 67f., 73).

Säljö anser att interaktion och kommunikation är centrala för att förstå lärande och utveckling på såväl individuell som kollektiv nivå. Det är genom socialt samspel som vi kommer i kontakt med omvärlden och blir delaktiga i de sätt att tänka och handla som är framträdande i vår kulturella omgivning. Vi blir till som tänkande och kommunicerande människor genom deltagande i interaktiva processer. Det är individen som använder intellektuella och fysiska redskap, kommunicerar och skapar nya sociala praktiker. Den i särklass viktigaste mänskliga läromiljön har alltid enligt Säljö varit och kommer alltid att vara den vardagliga interaktionen och det naturliga samtalet. En konsekvens av människors kommunikativa förmågor är möjligheter att organisera sig i kollektiv av olika slag (s. 232 ff.).

3.3.1 Virtuellt lärande

Säljö menar att den nya informationstekniken kan ses som en logisk förlängning av dels människans strävan efter att kommunicera med andra, dels den begreppsliga kunskapstraditionen som kommer ur grottmålningar, alfabetet och den tryckta texten. Vad vi exempelvis ser på Internet är sätt att skapa, bearbeta och distribuera text och kombinationer av text och bild. Många miljöer på Internet, exempelvis e-post och chat, tillåter oss att kommunicera över geografiska avstånd, snabbare och under mer samtalsliknande former. Vi får tillgång till virtuella mötesplatser för många olika intressen och dessa diskussioner och seminarier som uppstår skulle vi ha svårigheter att skapa i vår fysiska miljö. Virtuella gemenskaper skapar sammanhang för lärande som påminner om fysisk gemenskap. Det är i interaktionen mellan människor som kunskaper och färdigheter får liv. Vårt lärande handlar också om att kunna hantera artefakter i form av symboliska system och fysiska redskap. En uppenbar konsekvens av

den nya utvecklingen är att lärande i stor utsträckning även kommer att handla om att lära sig behärska den nya tekniken i dess olika användningsformer (s. 240ff).

Ifrån den här forskningstraditionen har jag hämtat begreppet lärande ur ett sociokulturellt perspektiv för att i studien kunna fördjupa diskussionen och resonemanget kring lärandeaspekten med hjälp av bloggmediet. Begreppet *lärande* beaktas utifrån Säljö's definition att mänsklig kommunikation och språkanvändning är centrala medium för lärande och utveckling. Genom att kommunicera med andra kan vi få kunskap och lära oss nya saker. Virtuella gemenskaper skapar sammanhang för lärande som påminner om fysisk gemenskap. Det är i interaktionen mellan människor som kunskaper och färdigheter får liv. Jag avser att använda begreppet lärande för att belysa på vilket sätt bibliotek och bibliotekarier kan använda bloggar som pedagogiskt verktyg i samband med olika former av undervisning och kunskapsdelning på Internet.

3.4 Biblioteks- och informationsvetenskap

Biblioteks- och informationsvetenskap är ett tvärvetenskapligt ämne med humanistiska, samhällsvetenskapliga och tekniska aspekter och har vuxit fram ur professionella fält med bakgrund i bibliotek och dokumentation. Forskningsfältet har utvecklats i takt med utvecklingen av allt större datoriserade informationssystem och den pågående informationstillväxten i samhället. Forskning om hur människor söker och använder information sker i biblioteks- och informationsvetenskapen inom fältet användarstudier. Genom dessa studier har modeller av och kunskap om människors informationssökningsprocesser skapats. Modellerna beskriver informationsvanor och informationssökningsprocesser utifrån olika perspektiv och i olika kontexter (Louise Limberg 1998, s. 15, 25ff.).

3.4.1 Information via bloggar

Limberg (1998) menar i sin doktorsavhandling att *informationsanvändning* handlar om hur människor använder information och kan karaktäriseras som en intellektuell aktivitet som kommer till uttryck genom en rad olika tankar och handlingar. Det rör sig exempelvis om att reflektera över muntlig eller skriftlig information, att jämföra olika källor, att analysera, granska och värdera, att göra synteser, att skapa mening ur informationen (s. 20). Olof Sundin (2003), forskare inom biblioteks- och informationsvetenskap, använder begreppet *informationsanvändning* i sin doktorsavhandling i betydelsen nyttjande av information. Med detta avser han kognitiva och sociala aktiviteter som en individ använder information till. Informationsanvändning innefattar även *informationsspridning* vilket betecknar mer eller mindre aktiva handlingar för att tillgängliggöra information för omgivningen (s. 21). Johanna Nylund (2005) har i sin studie om bloggar använt Sundins resonemang ytterligare. Hon menar att på liknande sätt skulle begreppet *blogganvändning* kunna konstrueras och innefatta bloggkonsumtion i betydelsen nyttjande av information via bloggar som bloggproduktion i betydelsen spridande eller tillgängliggörande av information via bloggar (s. 43f.)

Ifrån Biblioteks- och informationsvetenskapen har jag hämtat begreppen *informationsanvändning*, *informationsspridning* och *blogganvändning* för att i studien kunna fördjupa resonemanget kring bloggans möjligheter när det gäller information via

bloggmediet. Begreppet *informationsanvändning* beaktas utifrån Sundins definition att det rör sig om kognitiva och sociala aktiviteter som en individ använder information till och *informationsspridning* är aktiva handlingar för att göra information tillgänglig för omgivningen. *Blogganvändning* beaktas utifrån Nylunds definition att begreppet skulle kunna användas och omfatta, bloggkonsumtion vilket innebär att ta del av information via bloggar och bloggproduktion vilket innebär att sprida och göra information tillgänglig via bloggar. Jag avser att använda samtliga begrepp för att belysa på vilket sätt bibliotek och bibliotekarier kan använda bloggar som informationsverktyg i samband med olika informationsaspekter på Internet.

4. Metod och material

I detta kapitel beskrivs uppsatsens metodologiska ansats, studiens uppläggning, urval, genomförande och analys samt avslutningsvis forskningsetiska överväganden.

4.1 En kvalitativ forskningsansats

Uppsatsen har en kvalitativ forskningsansats och jag har valt att göra en kvalitativ intervjustudie. Intervjuerna avser att ge kunskap om bibliotekariers och bibliotekscheferns erfarenheter av och föreställningar om bloggar. För att nå denna information anser jag att den kvalitativa intervjun är en lämplig metod att använda. En kvalitativ metod har valts eftersom den bygger på deskription, de intervjuades egna beskrivningar av händelseförlopp/handlingar samt att forskaren är medskapare av data. Metoden ger enligt Bertil Carlsson (1996) möjligheter att förtydliga om något är oklart när det gäller frågan och svaret. Undersökningen bygger på ett induktivt förfaringsätt vilket innebär att försöka förstå och tolka materialet eftersom syftet snarare är att få fatt i tendenser och utveckla idéer än att verifiera redan uppställda hypoteser (s. 9, 25, 32).

En kvalitativ intervju är subjektiv i sin karaktär och forskningen bygger på subjektiva iakttagelser och tolkningar, utförda och gjorda av forskaren själv. Vid datainsamlingen är forskaren själv "mätinstrumentet". Därför borde antaganden och förståelsen hos forskaren redovisas så att läsaren förstår förutsättningarna för tolkningen som görs av insamlade data (Ibid, s.102f.). Per-Gunnar Svensson och Bengt Starrin (1996) menar att den kvalitativa intervjun syftar till att identifiera nya fenomen, nya egenskaper och nya företeelser (s. 58, 60). I kvalitativa studier ligger tonvikten på att nå en djupare förståelse av ett fenomen eller människors erfarenheter. Vi kan inte dra några generella slutsatser om fenomenet utan vi kan bara uttala oss om de fall vi har studerat. Däremot kan studiens resultat säga något om möjliga tendenser som delas av större grupper eller ge värdefulla kunskaper som behövs för att utveckla eller kritisera tidigare studier eller teorier (Sveningsson, Lövheim & Bergquist 2003, s. 66).

4.2 Studiens uppläggning

Efter en första orientering om bloggar via tidigare forskning påbörjades en fördjupad studie i litteratur för att få kunskap om fenomenet bloggar och dess användbarhet samt teoretiska perspektiv. Två uppsatser har fungerat som utgångspunkt för att sätta sig in i ämnet bloggar "Från tanke och så rakt ut, Bloggen – ett webbpubliceringsverktyg med sociala och kulturella användningsområden" av Johanna Nylund (2005) och "Kollaborativ blogging" av Marie Wallstén (2005). Därefter genomfördes en studie via artiklar, rapporter och vidare litteratur i ämnet. Samtidigt med detta gjordes förberedelser inför intervjuerna, urval av biblioteksrelaterade bloggar och intervjupersoner samt val av teman och formulering av intervjufrågor. Teman har skapats utifrån mina frågeställningar och val av intervjufrågor har utgått från dessa teman. I den empiriska studien har jag intervjuat bibliotekschefer och bibliotekarier och tagit del av deras personliga synpunkter och erfarenheter av bloggar.

I den här undersökningen studeras människors erfarenheter av och förhållningssätt till bloggar från ett Internetforskningsperspektiv när det gäller kommunikation och interaktion via bloggar och ett sociokulturellt perspektiv när det gäller lärande med hjälp av bloggar. Vidare studeras ett biblioteks- och informationsvetenskapligt perspektiv när

det gäller information via bloggar. I enlighet med mina frågeställningar är fokus på Varför har bibliotekschefer och bibliotekarier i denna studie valt att satsa på bloggar som medium? På vilket sätt kan bloggar fungera som hjälpmedel/arbetsverktyg när det gäller information, kommunikation och lärande? Vilka fördelar och nackdelar kan det finnas med biblioteksrelaterade bloggar? Vad kan studiens bloggaktörer säga om förutsättningarna för bloggen i bibliotekssektorn på sikt?

4.2.1 Urval av litteratur

Materialet som ligger till grund för litteraturstudiet har bestått av tidskrifter och litteratur samt vidare av elektroniskt publicerade artiklar, uppsatser och rapporter fritt tillgängliga på nätet. I huvudsak har sökning skett vid Växjö Universitet i bibliotekskataloger och databaser bland annat Artikelsök, Presstext, Mediearkivet, Libris och Biblioteket.se. Sökning efter artiklar, uppsatser och rapporter har även skett med hjälp av söktjänsten Google. Jag har även hittat texter genom den så kallade snöbollseffekten, det vill säga genom att följa referenser från andra texter. När det gäller källkritik har källornas relevans bedömts utifrån författarnas auktoritet på området. Vidare har hänsyn tagits till hur aktuellt materialet är och när texten skrevs.

4.2.2 Urval av biblioteksrelaterade bloggar och respondenter

I vårt land finns det ett begränsat antal biblioteksrelaterade bloggar och de är utspridda över ett stort geografiskt område. Målsättningen med studien är att undersöka en variation av olika bloggar när det gäller innehåll och målgrupp. Jag har därför försökt att få en någorlunda god spridning över olika varianter av biblioteksrelaterade bloggar och har valt tretton stycken bloggar som även riktar sig till varierande åldersgrupper. Med den kvalitativa forskningsansats som används i uppsatsen är intervjupersonerna valda med utgångspunkt från deras möjligheter att ge en mångfacetterad kunskap om sina erfarenheter och förhållningssätt till bloggar och dess användbarhet i bibliotekssektorn. Jag har sökt efter bibliotekschefer och bibliotekarier som aktivt använder sig av bloggar i bibliotekssammanhang och som har hållit på ett tag med bloggar som medium. Sammanlagt elva deltagare har intervjuats och det rör sig om bibliotekschefer och bibliotekarier, vilka alla är representanter från de tretton biblioteksrelaterade bloggar som ingår i denna studie. Vidare är två av intervjupersonerna representanter för två bloggar vardera. Sveningsson, Lövheim och Bergquist menar att urvalsförfarandet ofta görs enligt andra principer när det gäller Internetforskning. På Internet är det inte lätt att göra ett representativt urval eftersom det är svårt att veta något om den totala mängd vi försöker representera med vårt urval (2003, s. 215). Steinar Kvale menar att inom kvalitativ forskning brukar begreppet mättnad användas när antalet deltagare och intervjuer diskuteras. I vanliga intervjustudier brukar antalet intervjuer ligga kring 15 ± 10 . Antalet kan skifta beroende på den tid och de resurser som finns tillgängliga för undersökningen (1997, s. 98).

4.3 Genomförande

4.3.1 Intervjuer

Jag har valt att göra min datainsamling i form av intervjuer med bibliotekschefer och bibliotekarier angående de respektive biblioteksrelaterade bloggar som de driver ensamma eller tillsammans med kollegor i sin yrkesverksamhet på bibliotek eller ideellt på sin fritid. Den empiriska undersökningen innebär att samla information om människors erfarenheter av och förhållningssätt till bloggar. Tanken är att intervjuerna ska ge insikter om vad respondenterna anser om bloggarnas användbarhet som medium inom bibliotekssektorn. Avsikten med intervjun är att samla in empirisk information och målet med intervjuerna är att kunna urskilja tendenser och fånga nyanser i materialet. Enligt Kvale introduceras ett område som ska kartläggas, i det här fallet bloggarnas användbarhet i bibliotekssektorn. Intervjuaren följer upp undersökningspersonernas svar och söker ny information om och nya infallsvinklar i ämnet samt försöker beskriva och tolka de teman som förekommer i intervjupersonens livsvärld (1997, s. 94, 170).

Sveningsson, Lövheim och Bergquist menar att intervjuer kan göras på olika vis exempelvis i olika miljöer eller medierade på olika sätt: ansikte mot ansikte, per telefon eller brev och numera även på nätet. Intervjuer kan göras med en eller flera personer och det finns olika typer av intervjuer. De nämner tre typer av forskningsintervjuer som varierar i stil och format, den strukturerade intervjun, den halvstrukturerade och den ostrukturerade. Den huvudsakliga skillnaden består av i vilken utsträckning intervjufrågorna är bestämda och standardiserade på förhand (2003, s. 82f.).

4.3.2 Asynkrona e-postintervjuer och telefonintervjuer

Bloggar är ett fenomen på Internet och eftersom intervjuer kan göras på olika vis i olika miljöer eller medierade på olika sätt har jag använt datormedierad kommunikation och därmed intervjuer via Nätet samt intervjuer medierade per telefon. När det gäller intervjuer via nätet rör det sig om asynkrona e-postintervjuer med strukturerade frågor utan fasta svarsalternativ. Den strukturerade intervjun består av ett antal frågor som intervjuaren formulerat i förväg och utgångspunkten för intervjufrågorna är mina frågeställningar. Intervjufrågorna täcker upp en bred bild av blogganvändning inom bibliotekssektorn. Det finns bland annat frågor som belyser vad som är utmärkande för de biblioteksrelaterade bloggar som ingår i min studie samt frågor som beskriver respondenternas bloggerfarenhet. Jag använder öppna svarsalternativ där respondenten har möjlighet att svara fritt. Detta ökar intervjupersonens möjligheter och flexibilitet att formulera sitt svar och ger även utrymme för det unika i varje intervjutillfälle. Enligt Sveningsson, Lövheim och Bergquist används den strukturerade intervjun med fördel när man vill kunna jämföra de svar som getts av de olika intervjupersonerna. En strukturerad intervju som ställs på samma sätt och i samma ordning till alla intervjupersoner blir lättnavigerad när den ska analyseras och sammanställas (s. 83 f.).

Sammanlagt genomfördes elva e-postintervjuer efter att telefonkontakt först tagits med de aktuella respondenterna. E-postintervjuerna har senare kompletterats med uppföljningsfrågor kring sådant jag har velat få förtydligt eller utvecklat. Kompletteringen har skett, dels via e-post och dels via telefonintervjuer. Det rör sig om två intervjuer per telefon som bandats och sedan transkriberats till text.

Om något varit oklart har även intervjupersonerna haft möjlighet att kontakta mig via telefon eller e-post. Att använda nätintervjuer finner jag naturligt eftersom min undersökning handlar om fenomenet bloggar och just denna verksamhet sker på Internet. Att samla in data via e-post är både en intressant och ny användbar metod eftersom den tekniska utvecklingen gjort detta möjligt när det gäller Internetforskning. Nätintervjuer och telefonintervjuer passar att använda i min undersökning eftersom respondenterna är utspridda över ett stort geografiskt område. Att använda dessa intervjutekniker har gjort det möjligt att intervjua människor från många olika platser i vårt land. E-postintervjuerna har skickats vid tidpunkter som fungerat bra för mig och intervjupersonerna har svarat när det passat dem. Eftersom kommunikationen skett asynkront har respondenterna även haft tid för eftertanke och reflektion innan intervjufrågorna besvarats. Sveningsson, Lövheim och Bergquist framhåller att en fördel med att göra e-postintervjuer är just att forskaren kan skriva och skicka sina frågor vid en tid som passar forskaren själv och intervjupersonerna kan svara på frågorna när det passar dem bäst (s. 93).

Nackdelen när människor samtalar via Internet är, enligt Sveningsson, Lövheim och Bergquist, att det finns en viss risk för missförstånd eftersom det inte finns tillgång till den information som kan ges i form av ansiktsuttryck, kroppsspråk, tonfall och ironi som anger hur budskapet ska tolkas. Men detta är inte något problem eftersom människor skapar istället nya sätt att kommunicera på och på Internet kan man heller inte dra några slutsatser på grund av människors yttre. En annan faktor som skiljer intervjuer på nätet från sådana som görs ansikte mot ansikte, är de språkliga aspekterna. Att ge feedback och direkt återkoppling på det som sägs i form av bekräftande repliker eller förtydligande frågor är svårare för intervjuaren. Intervjupersonerna vet inte heller om samtalet är avslutat eller om de förväntas skicka fler meddelanden. Sveningsson, Lövheim och Bergquist menar att dessa svårigheter kan undvikas om forskaren ger intervjupersonerna noggranna instruktioner och talar om vilken typ av svar som önskas. Att det kan röra sig om exempelvis korta eller långa svar som önskas. Vidare koncisa svar eller detaljerade svar där de reflekterar över frågan och kanske även en fingervisning om hur lång text de ska skriva (s. 93ff, 97). I den här studien har jag gett instruktioner om att intervjupersonerna kan svara på frågorna med hur korta eller långa svar de anser att de behöver, men att jag gärna önskar detaljerade svar och att de reflekterar över frågorna.

Datormedierad kommunikation i jämförelse med kommunikation ansikte mot ansikte anses ibland som en begränsad form av kommunikation, men så behöver inte vara fallet. En fördel med nätintervjuer är exempelvis att forskaren får informantens ord direkt och oredigerat. En viktig skillnad är att själva dokumentationen av nätintervjun sker direkt och inte är medierat via en bandspelare vilket annars är ett vanligt tillvägagångssätt vid intervjuer. När intervjun görs via Internet behöver inte intervjusvar transkriberas till text. Däremot måste forskaren som vanligt i forskningsprocessen välja ut vad som ska beskrivas, var materialinsamlingen ska ske och hur länge den ska pågå samt vad som ska väljas bort. När materialet är insamlat är det dags för bearbetning och tolkning. Det rekommenderas att forskaren tänker över formatet på intervjun eftersom det är förknippat med en viss ansträngning från intervjupersonernas sida att läsa och besvara intervjufrågor. Forskning visar att svarsfrekvensen, när det gäller e-postintervjuer, blir högre när frågorna finns direkt i själva e-postmeddelandet än när det ligger som en bifogad fil. Det har även visat sig att när det gäller intervjuer gjorda per e-post, jämfört

med intervjuer gjorda ansikte mot ansikte, fanns både de starkaste och de svagaste intervjuerna bland de intervjuer som genomfördes via e-post. Nackdelar med att göra intervjuer via nätet kan vara att intervjupersonerna har svårt att uttrycka sig i skrift, att de tycker det är besvärligt när det gäller tidsåtgång eller att de har begränsad tillgång till datorer och Internet (Ibid, s.92, 100). I den här studien har jag gett instruktioner om att intervjupersonerna ska svara på frågorna direkt i själva e-postmeddelandet.

4.4 Analys

4.4.1 Meningskoncentrering

I mitt analysarbete har jag använt metoden meningskoncentrering. Det innebär enligt Kvale att de meningar som intervjupersonerna uttryckt formuleras mer koncist. Långa uttalanden pressas samman i kortare uttalanden där den väsentliga innebörden av det som sagts omformuleras i några få ord. Intervjutexterna reduceras till kortare och koncisare formuleringar (1997, s. 174). Analysen sker i fem steg. Det rör sig om att först få en helhetsbild av intervjun och sedan fastställa meningsenheterna som de uttrycks av intervjupersonen. Därefter formuleras det tema som dominerar en naturlig meningsenhet så enkelt som möjligt. Intervjupersonens svar tolkas och uttalandena tematiseras utifrån den intervjuades synvinkel sådan den uppfattas av forskaren. Nästa steg består i att ställa frågor till meningsenheterna utifrån undersökningen specifika syfte. Slutligen knyts intervjuens centrala, icke överflödiga teman samman i en deskriptiv utsaga. Fördelen med metoden är att omfattande intervjutexter avdelas i naturliga meningsenheter och slutligen i huvudteman (Ibid, s.177f.).

4.4.2 Tematisering

Intervjuerna har analyserats var för sig och därefter har svaren jämförts med varandra och teman har skapats utifrån innehållet i intervjuerna. Efter att intervjuerna genomförts kodades det empiriska materialet enligt de teman som gick att urskilja av intervjutexterna med hjälp av meningskoncentrering. Eftersom jag uppmuntrat respondenterna att svara fritt tillkom ytterligare teman utöver de teman som konstruerats i förväg i intervjumallen. Under varje huvudtema samlades uttalanden som gjorts av respondenterna och varje tema kunde på så vis efter ytterligare bearbetning och tolkning från min sida delas in i ytterligare nya teman. Utifrån de mönster av likheter och skillnader som jag funnit i intervjuernas svar har teman konstruerats som belyser olika aspekter av deltagarnas erfarenheter och förhållningssätt till bloggar samt mönster och tendenser inom biblioteksbloggosfären. Dessa teman har sedan i sin tur relaterats till litteraturstudien och till de teoretiska utgångspunkterna för att öka förståelsen av bloggarnas användbarhet i bibliotekssektorn och för att göra det möjligt att ytterligare tolka och analysera materialet.

4.5 Forskningsetiska överväganden

Informerat samtycke innebär att undersökningsspersonerna informerats om undersökningens generella syfte och om hur undersökningen är upplagd i stort samt om vilka risker och fördelar som kan vara förenade med deltagande i forskningsprojektet. Respondenterna deltar frivilligt i projektet och har rätt att dra sig ur när som helst, så att det inte blir fråga om något otillbörligt inflytande eller tvång (Kvale 1997, s. 107).

Ingen av respondenterna i intervjuundersökningen har ansett det vara nödvändigt att vara anonym. Representanterna för de biblioteksrelaterade bloggarna förekommer därför med fullständiga namn och det gör även respektive bloggar som kompletterats med webbadresser. En av respondenterna har däremot valt att ha webbadressen anonym eftersom bloggen inte är offentlig utan används internt på arbetsplatsen. Respondenterna presenteras på ett sätt som inte är anonymt för att kunna sätta dem i direkt samband med deras respektive bloggar och därmed spegla respondenternas synpunkter och ge exempel på hur de aktuella bloggarna fungerar.

5. Resultat och analys

I detta kapitel redovisas resultatet av min intervjustudie som består av intervjufrågor konstruerade utifrån mina frågeställningar. Vidare redovisas analys och tolkning av materialet samt koppling görs till mina teoretiska perspektiv och till tidigare forskning för att fördjupa resonemanget kring blogganvändning inom bibliotekssektorn. Inledningsvis gör jag en kort presentation av varje biblioteksrelaterad blogg och respektive respondent från de olika bloggarna.

5.1 Presentation av biblioteksrelaterade bloggar och respondenter

Under denna rubrik presenteras de biblioteksrelaterade bloggar som ingår i denna undersökning samt representanter från dessa bloggar. Här redovisas bland annat uppgifter om bloggarnas syfte, innehåll och målgrupp samt respondenternas bloggerfarenhet. Jag har försökt visa vad som är utmärkande för respektive blogg och de deltagande bloggarna är helt eller delvis olika. Jag valde att intervjua några bibliotekschefer och bibliotekarier som arbetar med dessa bloggar för att få inblick i och deras syn på bloggverksamheten på respektive blogg.

Det finns ett begränsat antal bloggar som är biblioteksrelaterade. Jag har därför försökt att få en någorlunda god spridning över olika varianter som riktar sig till varierande åldrar. I denna undersökning ingår tretton olika bloggar och av dessa är fem av bloggarna en del i biblioteksverksamheten på olika folk- och stadsbibliotek. Det rör sig om bloggarna *Sandvikens folkbibliotek* och *Den sköna bloggen* på Sandvikens folkbibliotek, *Ungdomshörnan* på Solna Stadsbibliotek och biblioteken i Sollentuna som har bloggen *Mimaroben*. Vidare har lånecentralerna i Malmö, Stockholm och Umeå gemensamt satsat på *Biblioteksbloggen* som en del i verksamheten. På länsbiblioteket i Uppsala finns *Länsbibliotek Uppsala blogg* och på Danderyds sjukhus finns *Fackbibliotekets blogg*. Svensk Biblioteksförnings specialgrupp för bibliotekspedagogik har en blogg som heter *Feltänkt?*. Ett medieplaneringsprojekt för barn- och skolbibliotek pågår sedan en tid tillbaka i några mellansvenska kommuner och projektet har en egen blogg *Medieplanering för barn- och skolbibliotek*. Ytterligare ett projekt drivs sedan en tid och för den ansvarar lånecentralen i Umeå i samarbete med länsbiblioteken i Norrland och projektet har en egen kursblogg *Binmedieplanerar*. På Högskolebiblioteket i Skövde finns några *kursbloggar* för doktorander och slutligen har jag tagit med två bloggar som är privata initiativ, *Flakposten* och *Biblioteksinköp*.

- **Biblioteksbloggen**
<http://www.biblioteksbloggen.se>

Lånecentralerna i Malmö, Stockholm och Umeå startade i juli 2004 *Biblioteksbloggen*. Det är en gemensam nyhetsjänst och den är i första hand tänkt för biblioteken ute i kommunerna eftersom dessa kan ha svårt att hinna med omvärldsbevakningen. Bloggen innehåller bland annat biblioteksrelaterade nyheter, information och praktiska tips för biblioteken. Bibliotekarie Gunilla Fors på Malmö stadsbiblioteks lånecentral är en av dem som arbetar med bloggen och totalt är det ett femtontal personer som tillsammans driver Biblioteksbloggen. Enligt henne är syftet med bloggen en form av omvärldsbevakning som innebär att sprida biblioteksrelaterade nyheter om exempelvis politiska beslut, intressanta utredningar, ny forskning och lyckade projekt. Det rör sig

om kort information om allt som kan vara intressant för målgruppen bibliotekarier på folk- och gymnasiebibliotek. Bloggen fyller även en funktion när det gäller kompetensutveckling i form av tips på nya bra ämnesresurser och databaser som kan vara till nytta i det dagliga informationsarbetet. Gunilla Fors kom själv i kontakt med bloggar genom att läsa t.ex. engelskspråkiga bloggen ResourceShelf och den danska Biblog som inspirerade till egna försök med bloggar. Hon läser och medverkar också i en rad andra bloggar bland annat: Internetbrus, Internetsögning, Biblog, Biblioteksrelaterat, E-klumme, IT & Etik och John Batelle's Searchblog.

- **Biblioteksinköp**

<http://www.inkop.blogspot.com>

Bloggen *Biblioteksinköp*, som är ett privat initiativ, startade juni 2005 av bibliotekarie Karin Engström som ett led i ett projekt där hon ville att man skulle kunna följa projektet under arbetets gång. Bloggen riktar sig till bibliotekarier och kom ursprungligen till för att beskriva och diskutera hur man kan arbeta med inköp på ett mindre folkbibliotek. Nu har innehållet breddats och bloggen handlar om allt som har anknytning till bibliotek. Enligt Karin Engström är syftet med bloggen att ge en möjlighet till utbyte av tankar kring inköp till bibliotek och även diskussioner kring vad biblioteken ska användas till. Karin Engström arbetar på Sunne bibliotek och har bloggat sedan hon startade den egna bloggen *Biblioteksinköp*. Hon läser och medverkar även i många andra bloggar.

- **Binmedieplanerar**

<http://www.binmedieplanerar.se/>

Projektet BIN- bibliotekssamverkan i Norrland heter ett samarbetsprojekt mellan lånecentralen i Umeå och de fem Norrlandslänen. Ett av delprojekten är en medieplaneringskurs vars syfte är att ge grundläggande kunskaper om medieplanering på folkbibliotek. Kursen riktar sig i första hand till folkbibliotekspersonal men även till personal på gymnasiebibliotek i samband med distanskurser i medieplanering. Sedan 2004 finns en särskild kursblogg för projektdeltagarna som heter *Binmedieplanerar*. Bloggen är avsedd för distanskurser i ämnet och innehåller bland annat kursinformation och frågeställningar för debatt. Madelein Enström, enhetschef på lånecentralen och Sveriges depåbibliotek vid Umeå stadsbibliotek, är ansvarig för bloggen Binmedieplanerar och driver den tillsammans med två kollegor. Hon berättar att syftet med bloggen är också att uppmuntra bibliotekspersonal att våga skriva och debattera offentligt. Madelein Enström kom i kontakt med bloggar för några år sedan och medverkar också i Biblioteksbloggen samt läser andra biblioteksbloggar.

- **Fackbibliotekets blogg på Danderyds sjukhus** (anonym adress)

Fackbibliotekets blogg på Danderyds sjukhus startade sommaren 2004 och vänder sig till bibliotekspersonalen på fackbiblioteket. Enligt bibliotekarie Christina Svala på fackbiblioteket är syftet med bloggen att informera om saker som berör bibliotekspersonalen, fyra bibliotekarier och en biblioteksassistent, som alla medverkar i bloggskrivandet. Den innehåller exempelvis kortfattade rapporter från möten, tips om söktjänster, länkar och nyheter om databaser. Christina Svala hörde talas om bloggar redan för några år sedan. Hon har även deltagit på olika bibliotekskonferenser och seminarier där det pratats om bloggar. Själv läser hon ett

flertal bloggar inom biblioteksvärlden, bland annat sådana som handlar om internet- och webbverktyg. Några av dem hon också gärna läser är Feltänkt, Information literacy, Bibliotekarie, Biblioteksbloggen och Biblioteksrelaterat.

- **Feltänkt?**

<http://biblioteksforeningen.blogs.com/bibliotekspedagogik/>

- **Kursbloggar på högskolebiblioteket i Skövde**

<http://www.his.se/bib/ola>

Feltänkt? är en blogg om bibliotekspedagogik som startade under oktober 2004 och för bloggen svarar styrgruppen för Svensk Biblioteksförnings specialgrupp för bibliotekspedagogik. Syftet med bloggen är att skapa ett forum för reflektioner kring bibliotekspedagogik. En av dem som arbetar med *Feltänkt?* är bibliotekschef Ola Pilerot på Högskolebiblioteket i Skövde. Enligt honom så riktar sig bloggen framförallt till dem som är intresserade av bibliotek och pedagogik i vid bemärkelse. Bloggen innehåller bland annat tips på konferenser, litteratur och olika undersökningar. Under 2005 startade Ola Pilerot *kursbloggar*, som han driver i egen regi på högskolebiblioteket i Skövde. Det rör sig om bloggar som riktar sig till doktorander och dessa är temporära eftersom de är kopplade till kurser i informationskompetens under begränsad tid. Bloggarna innehåller bland annat kursmaterial från olika lektionstillfällen och doktoranderna använder även bloggen för att publicera sina uppgifter. Syftet med bloggarna är att få igång någon form av kommunikation med kursdeltagarna och att de kan ta del av varandras material i undervisningen. Ola Pilerot bloggar själv mycket inom yrket och det har han gjort i några år. Han läser och medverkar i många bloggar bland annat Bibfeeds som är en samlingssida för nordiska biblioteksbloggar och The Information literacy weblog.

- **Flaskposten**

<http://flaskposten.blogspirit.com/>

Flaskposten startade under oktober 2005 och är en tipsblogg för barn och ungdomar samt alla som är intresserade av barn- och ungdomskultur. Satsningen är ett privat initiativ och bakom bloggen står tre barnbibliotekarier. De jobbar på olika bibliotek och tyckte att det skulle vara kul att göra en egen blogg tillsammans. Bloggen innehåller bland annat tips på böcker, länkar och roliga saker som händer för barn och ungdomar. De som är intresserade av något speciellt kan välja på en rad olika kategorier för olika åldrar och intressen, exempelvis sagor, roligheter, barn och unga tipsar. Barnbibliotekarie Johanna Nylund på Vaxholms stadsbibliotek berättar att genom bloggen kan hon och hennes två kollegor tipsa varandra och andra om sånt de tycker är intressant och kul. *Flaskposten* fungerar som en form av extra arena, en digital anslagstavla. Johanna Nylund kom själv i kontakt med bloggar hösten 2004 under en praktik på Sollentuna bibliotek och har även skrivit en magisteruppsats om bloggar. Hon läser ca 50 bloggar och har även flera egna men de flesta är i dvala för tillfället.

- **Länsbibliotek Uppsala Blogg**

<http://lansbibliotekuppsala.blogg.se>

Länsbibliotek Uppsala blogg startade under april 2005. Den riktar sig till bibliotekspersonal vid folk- och skolbibliotek i Uppsala län och innehåller information,

notiser och omvärldsbevakning. Här ges bland annat tips om konferenser, böcker, författare, förlag och tekniska nyheter samt annat som är på gång som berör biblioteken i länet. Länsbibliotekarie Maria Törnfeldt på länsbiblioteket i Uppsala menar att syftet med bloggen är att delge omvärldsbevakning, ge information och tips samt stimulera målgruppen att ta del av bloggmediet överhuvudtaget. De är två aktiva som skriver i bloggen. Maria Törnfeldt kom själv i kontakt med bloggen som medium genom yrket och har läst bloggar sedan januari 2005. Hon läser andra bloggar men mest Biblioteksrelaterat, Feltänkt och Biblioteksbloggen.

- **Medieplanering för barn- och skolbibliotek**

<http://www.medieplanering.blogspot.com/>

Inom biblioteksorganisationen i Håbo pågår ett utvecklingsprojekt som handlar om medieplanering för barn- och skolbibliotek. Projektet syftar till att utveckla former för medieplanering och organisation av biblioteket efter barnens och ungdomarnas behov. Projektet har en egen blogg, *Medieplanering för barn- och skolbibliotek*, som startade i januari 2006 och målgruppen är barn- och skolbibliotekarier inom projektet. Syftet med bloggen är att diskutera, stimulera och svara på frågor. Här kan alla deltagare bidra med reflektioner, idéer, skriva frågor och svara på frågor som dyker upp under arbetet. Projektledare Malin Ögland, bibliotekschef på Håbo bibliotek, är ansvarig för bloggen och hon berättar att alla projektdeltagare har tillgång till bloggen. Tanken är vidare att om man kör fast i sin medieplanering kan man slänga ur sig en fråga på bloggen och hoppas få svar. Malin Öglands egna bloggerfarenheter började via en kurs i strategisk informationssökning på Södertörns högskola för två år sedan. Hon läser och medverkar i många bloggar både privat och yrkesmässigt bland annat i Feltänkt? och Information Literacy Weblog och har även en egen blogg, Malinbloggen.

- **Mimaroben**

<http://mimaroben.typepad.com/>

Bibliotekan i Sollentuna har en gemensam blogg *Mimaroben*, som startade september 2005. Den riktar sig till allmänheten och tar upp vad som händer på biblioteken i Sollentuna och i biblioteksvärlden i stort. Bloggen är en plats för samtal och diskussion och innehåller tankar kring bibliotek, kultur och informationssökning. Enligt bibliotekarie Maria Telenius på Sollentuna bibliotek har bloggen flera syften, bland annat som kommunikationsmedel för att skapa dialog mellan biblioteket och biblioteksbesökarna. Bloggen fyller även en funktion som informationskanal för att förmedla kunskaper om vad som händer inom områdena kultur, bibliotek och informationssökning. Vidare används bloggen till marknadsföring för att visa på personalens och bibliotekets resurser och tjänster. Maria Telenius berättar att bloggen innehåller nyheter från biblioteket som exempelvis kan röra nya filmer, böcker eller databaser. Bibliotekarierna skriver även mycket utifrån egna intressen och tipsar om bland annat utställningar, länkar och artiklar. De är ca fem personer som tillsammans driver bloggen och skriver regelbundet. Maria Telenius kom i kontakt med bloggar bland annat genom sitt intresse för mode och började läsa en svensk modeblogg 2003 och läser numera flera svenska samt en del engelska biblioteksbloggar.

- **Sandvikens folkbibliotek**

<http://sandvikensfolkbibliotek.blogspot.com>

- **Den sköna bloggen**

<http://sandvikensfolkbibliotek.blogspot.com/2006/03/sknliterr-blogg.html>

På Sandvikens Folkbibliotek finns två bloggar som i första hand riktar sig till allmänheten men även till bibliotekspersonal. Våren 2005 startade *Sandvikens folkbibliotek* som har ett brett utbud med bland annat information om vad biblioteket gör och andra biblioteksrelaterade saker. Enligt bibliotekarie Ann Östman, på Sandvikens folkbibliotek, är syftet med bloggen att marknadsföra biblioteket för att visa på vad biblioteket gör. Med hjälp av bloggen försöker biblioteket framträda tydligare eftersom den ger ännu en möjlighet till kontakt och respons med användarna. Bibliotekets andra blogg, *Den sköna Bloggen*, startade mars 2006 och innehåller bland annat boktips, reflektioner kring skönlitteratur samt länktips till skönlitteratur på nätet. Syftet med bloggen är att förmedla skönlitteratur och att blogga med skönlitteratur i fokus. Ann Östman själv är mycket på Internet och tror att det var där hon för första gången stötte på fenomenet bloggar. Favoritbloggar som hon gärna läser och kommenterar sporadiskt är Biblioteksrelaterat, Biblioteksinköp och Biblioteksbloggen. Hon har även en egen blogg Angelfire, som är vilande just nu.

- **Ungdomshörnan**

<http://ungdomshornan.blogspot.com>

Ungdomshörnan startade under mars 2006 på Solna Stadsbibliotek. Bloggen vänder sig till åldersgruppen 15-25 år och riktar sig även till yrkesgrupper som arbetar med unga vuxna exempelvis lärare, ungdomsbibliotekarier, fritidsledare och andra intresserade. *Ungdomshörnan* innehåller bland annat tips på böcker, filmer, musik, webbresurser och databaser samt ger information för ungdomar om intressanta saker som händer i Solna. IT-bibliotekarie Malin Norrby, på Solna stadsbibliotek, berättar att med bibliotekets ungdomsblogg vill de nå unga vuxna för att väcka ett intresse för kultur i vid bemärkelse samt även för informationssökning. Tanken är att en lokalt anknuten blogg kan ge tips och inspiration. För Malin Norrby och hennes två kollegor, som också arbetar med *Ungdomshörnan*, är dessutom bloggen ett sätt för bibliotekarierna att få utlopp för sin kreativitet. Malin Norrby kom i kontakt med bloggofären 2003, när hon arbetade på ett medicinskt specialbibliotek och använde bloggar som verktyg för interninformation på sin arbetsplats och för kunskapsdelning med andra medicinska specialbibliotek. Hon läser många bloggar, både biblioteksbloggar och andra bloggar och har även en egen blogg.

5.2 Varför har bibliotekschefer och bibliotekarier i denna studie valt att satsa på bloggar som medium?

I detta avsnitt redogörs för respondenternas syn på varför de valt att satsa på bloggen som medium i sin verksamhet. Här redovisas även hur responsen är på satsningen med biblioteksbloggarna och vilka framtidsplaner som finns med deras respektive biblioteksrelaterade bloggar.

5.2.1 Skapar nya möjligheter

När det gäller varför bibliotek och bibliotekarier har valt att satsa på bloggar som medium nämner flera respondenter att satsningen gjorts just på grund av att bloggmediet är enkelt och snabbt att använda för alla som vill publicera något på webben. Vidare att bloggen har många möjligheter med sina olika funktioner. Ett annat skäl som nämns är låga kostnader och dessutom är många bloggverktyg gratis. Ann Östman, *Sandvikens folkbibliotek* och *Den sköna Bloggen*, lockades av att bloggen är lätt och snabb att använda samt lätt att implementera och hon använder en gratis programvara. Maria Telenius, *Mimaroben*, berättar att det som framförallt tilltalade dem var den enkla användningen och eftersom det är så enkelt att blogga kan all personal vara delaktiga. Malin Norrby, *Ungdomshörnan*, nämner att ett skäl till satsningen just är att bloggen inte behöver kosta något att använda. Dessutom går det snabbt att publicera sig på webben. Även Christina Svala, *Fackbibliotekets blogg*, menar att bloggen är smidig att publicera sig på och hon är nöjd med bloggans automatiska arkiv. Johanna Nylund, *Flaskposten*, nämner bloggverktygets många möjligheter med sina olika funktioner.

”/.../ Det är också bra att inläggen ligger kvar och är daterade så man lätt kan gå tillbaka och leta i det automatiska arkivet. En fördel är också att det senaste inlägget ligger överst. /.../ Vi lyckades bra med att få alla att läsa vad vi skriver på bloggen”

Christina Svala, Fackbibliotekets blogg

”Enkelt verktyg att arbeta med och som dessutom ger många möjligheter med sina olika funktioner. Särskilt möjligheterna till interaktion kändes kul”

Johanna Nylund, Flaskposten

5.2.2 Nytt sätt att nå ut

Gemensamt för de flesta respondenterna är en nyfikenhet på bloggen som medium och de vill prova ett nytt sätt att nå ut med information samt prova nya vägar till kommunikation och dialog. Flera respondenter tror även satsningen kanske kan leda till att de når ut till fler människor med sin verksamhet. Gunilla Fors, *Biblioteksbloggen*, berättar att de ville prova ett nytt sätt att nå ut med information med hjälp av bloggen eftersom många små bibliotek har problem med att hinna med sin omvärldsbevakning. Karin Engström, *Biblioteksinköp*, satsade på bloggmediet som ett led i ett projekt och tanken var att intresserade av projektet skulle kunna följa projektet under arbetets gång och bloggen gjorde detta möjligt. Även bloggen *Medieplanering för barn- och skolbibliotek* är en del i ett projekt. Enligt Malin Ögland gjordes satsningen på bloggen just för att den är ett enkelt och tillgängligt sätt att nå alla oberoende av plattform. Madelein Enström, med kursbloggen *Binmedieplanerar*, valde bloggverktyget för att introducera mediet som kommunikationsmetod bland bibliotekspersonalen som deltog i kursen *Medieplanering för folkbibliotek* i Norrland. Ola Pilerot satsade på att använda *kursbloggar* för det är ett kul och stimulerande redskap att använda på högskolebiblioteket i samband med undervisning i informationskompetens. Ambitionen är även att kursloggarna ska engagera studenterna till dialog. För Malin Norrby, *Ungdomshörnan* och Maria Telenius, *Mimaroben* är bloggansatsningen bland annat ett sätt att försöka nå fler biblioteksanvändare.

”/.../ Det kändes fräscht och modernt och vi hoppas kunna nå de unga vuxna som vi ofta saknar på biblioteket genom bloggen”

Malin Norrby, Ungdomshörnan

”/.../ Dessutom såg vi bloggen som en möjlighet till kommunikation och dialog med våra besökare”

Maria Telenius, Mimaroben

5.2.3 Forum med personligt språk

Flera respondenter beskriver att de lockades av bloggens informella karaktär vilket gör att de kan ta upp saker som inte är strikt relaterade till biblioteksverksamheten. De talar om bloggen som ett nytt forum vilket tillåter ett mer personligt språk än en webbsida som är mer formell. Många nämner även att det är roligt att skriva i en blogg. Ola Pilerot, *Feltänkt*, anser att bloggens informella karaktär är väl lämpad för att sprida information och skapa dialog. Det som framförallt tilltalade Maria Telenius på *Mimaroben* var det personliga tilltalet, och att bloggen tillåter ett mer personligt språk än t. ex webbsida som är mer formell. Bloggen kan även uppdateras enkelt i jämförelse med en webbsida som är mer statisk. Maria Törnfeldt, på *Länsbibliotek Uppsala blogg*, anser att bloggen erbjuder ett forum för att skriva om sådant som inte riktigt platsar på en webbsida. Dessutom påtalar hon att det är ett roligt, lättsamt och informellt sätt att skriva på och ger även en möjlighet att ta upp sådant som inte är strikt relaterat till den egna verksamheten.

” Det är också ett bra sätt att informera om icke-akuta saker istället för att fylla vår målgrupps e-brevlådor med goda tips och idéer.

Maria Törnfeldt, Länsbibliotek Uppsala Blogg

5.2.4 Responsen

När det gäller responsen på bloggsatsningen så kommenteras detta på följande sätt. Många av biblioteksbloggarna har egna statistikverktyg inbyggda i bloggverktyget där det går att se antalet besök på bloggen per dag. De flesta av respondenterna konstaterar att besökarna ger få kommentarer på bloggen. Många av respondenterna uppger också att de inte vet vilka som läser bloggen eller varifrån de kommer. *Länsbibliotek Uppsala blogg* har en enkel statistikfunktion i bloggverktyget, som visar att det är i snitt 12-16 besökare på bloggen per dag och som mest 20-30 besök. Även på bloggarna *Sandvikens folkbibliotek* och *Den Sköna bloggen* är det få kommentarer. Men Ann Östman har däremot fått en hel del kommentarer från en bibliotekskollega i Sunne och denna kontakt via bloggandet tycker hon är jättekul. Även på *Flaskposten* finns statistikverktyg. Bloggen *Feltänkt?* har en besöksräknare som visar att det rör sig om ca 40 besökare per dag. Ola Pilerot tror att läsarna av bloggen huvudsakligen är andra bibliotekarier, som har ett intresse av pedagogiska frågor. När det gäller Ola Pilerots *kursbloggar* på högskolebiblioteket berättar han att dessa förmodligen läses huvudsakligen av studenterna, som går de kurser bloggarna är kopplade till och responsen från studenterna har enbart varit positiv.

Biblioteksbloggen har en viss statistik som visar att det rör sig om ca 150-160 besökare per dag. *Mimaroben* har ca 50 besökare per dag och de får heller inte så många kommentarer. Bloggen *Ungdomshörnan* hade sin första månad några hundra besökare. Malin Norrby berättar att hon inte vet vilka som läser bloggen och även här får de in få kommentarer. Samma erfarenhet gör Karin Engström med sin privata blogg *Biblioteksinköp*. Hon har statistik som visar 15 besök per dag och sammanlagt har hon haft över 4000 besök sedan starten. Men få besökare skriver kommentarer. Projektbloggen *Medieplanering för barn- och skolbibliotek* har ingen räknare och enligt Malin Ögland är responsen ganska låg. Få gör egna inlägg. Många har kommenterat att de inte vet vad en blogg är. Inte heller på distanskursbloggen *Binmedieplanerar* görs någon statistik. Men enligt Madelein Enström så läser alla som deltar i distanskurserna bloggen. Hon känner även till att bibliotekspersonal i andra delar av landet som är intresserade av medieplanering och har hittat till bloggen. När det gäller *fackbibliotekets blogg* berättar Christina Svala att de inte gör någon statistik men eftersom det bara är personalen på fackbiblioteket som använder bloggen märker de att den används och fungerar bra.

5.2.5 Framtidsplaner

På frågan om vilka planer för framtiden som finns när det gäller respektive biblioteksrelaterad blogg så menar Christina Svala, *fackbiblioteket blogg*, och Karin Engström, *Biblioteksinköp*, att de inte har några speciella framtidsplaner mer än fortsätta att blogga. Karin Engström tillägger att hon skriver i sin privata blogg så länge det känns angeläget. Några av respondenterna har tänkt satsa på marknadsföring av bloggen. Maria Telenius tänker marknadsföra *Mimaroben* för att få fler att delta i bloggandet, både personal och allmänhet och göra bloggandet till en naturlig del i det vardagliga arbetet. Även Johanna Nylund, *Flaskposten*, berättar att de ska arbeta för att fler ska upptäcka bloggen och skriva kommentarer i den. Maria Törnfeldt, *Länsbibliotek Uppsala blogg*, hoppas fler i personalen ska engagera sig i bloggandet och att den kan få fortsätta vara ett lättisamt medium utan alltför mycket krav.

Flera av respondenterna vill också vidareutveckla sina bloggar. Malin Norrby med bloggen *Ungdomshörnan* vill satsa på att vidareutveckla ungdomsbloggen. De ska även försöka få fler som läser bloggen och få igång kommunikationen på bloggen ordentligt. Gunilla Fors, på *Biblioteksbloggen*, är inne på samma linje. De hoppas också på att kunna utveckla bloggen vidare och kanske bevaka fler områden och skriva lite mer om vissa saker. Ann Östman, *Sandvikens folkbibliotek* och *Den sköna bloggen*, ska satsa på att marknadsföra och utveckla bloggen samt få tillstånd mer dialog. Ola Pilerot planerar att fortsätta med *kursbloggar* i samband med undervisning för studenter på högskolebiblioteket. Han har även tänkt fortsätta blogga i *Feltänkt?* Madelein Enström, med kursbloggen *Bibmedieplanerar*, berättar att när kursverksamheten för bibliotekspersonalen vid Norrlandsbiblioteken är avslutad kommer bloggen förmodligen att läggas ner och bli ett dokument/arkiv över vad som gjorts. Det samma gäller för projektbloggen *Medieplanering för barn- och skolbibliotek* och Malin Ögland berättar att de har tänkt driva bloggen så länge projektet är igång.

5.2.6 Sammanfattning och analys

Av intervjuerna framgår att respondenter satsat på bloggmediet just på grund av att det är enkelt och snabbt att använda för alla som vill publicera något på webben. Min tolkning är att blogggen enkelhet och snabbhet gör det möjligt för många människor att använda bloggverktyget som ett kommunikationsverktyg och informationsverktyg inom bibliotekssektorn. De kan interagera och kommunicera med varandra via bloggen utan några större tekniska kunskaper. Eftersom bloggen är ett publicistiskt medium kan bibliotek och bibliotekarier även använda bloggen som en informationskanal där de kan informera om sin verksamhet. Mitt resonemang kan kopplas till Wallsten som menar att bloggtekniken stöder samverkan mellan flera människor. Bloggar är ett kommunikationsmedium och ett publicistiskt medium där deltagarna kan kommunicera och interagera med varandra gemensamt via en blogg. Kommunikationen sker oftast asynkront via inlägg eller kommentarfunktionen (2005, s. 8f.).

Respondenterna anser att bloggen har många möjligheter med sina olika funktioner. De nämner bland annat kommentarfunktionen där det går att kommunicera och interagera med andra deltagare genom att skriva inlägg och det senaste inlägget är daterat samt ligger överst. Sveningsson, Lövheim och Bergquist menar att interaktionen på Internet bland annat handlar om olika former av medierad interaktion exempelvis i form av texter och symboler och interaktionen kan vara både enkel- och dubbelriktad (enl. Slevin 2000, s. 73).

Respondenter lockas av blogggen informella karaktär vilket gör att de kan ta upp saker som inte är strikt relaterade till biblioteksverksamheten. Bloggen är även ett nytt forum som tillåter ett mer personligt språk, än en webbsida som är mer formell. Vidare finner jag att de flesta respondenterna vill genom bloggen prova ett nytt sätt att nå ut med information och prova nya vägar till kommunikation samt dialog med användare och kollegor. Många respondenter påtalar även förhoppning att bloggsatsningen ska öka möjligheterna till kontakt med andra via bloggen och det kan kanske leda till att de når ut till fler människor med sin verksamhet. Många nämner att bloggen hittills gett ökade möjligheter till kommunikation med bibliotekskollegor och allmänhet. Detta tolkar jag som att bloggar även kan användas som communities där bibliotekarier och användare kan mötas i olika former av gemenskaper vilket skapar nya möjligheter till delaktighet och samspel med bibliotekskollegor på Internet.

Min tolkning är vidare att en community blogg, inom bibliotekssektorn, kan med sin kommentarfunktion exempelvis fungera som mötesplats eller samtalsforum för bibliotekskollegor eller mellan bibliotek och användarna. Där kan deltagarna interagera och dela med sig av sina tankar och åsikter till andra. Resonemanget kan kopplas till Wallsten som anser att bloggar kan skapa mötesplatser för människor på Internet som på olika sätt delar samma intressen. Deltagarna kan kommunicera och interagera med varandra och dela med sig av information och kunskap (s. 11). Även Lövheim menar i sin Internetforskning att på Internet finns möjligheter till att skapa avgränsande grupper för deltagarna där de exempelvis kan diskutera särskilda intressen (2002, s. 155f.). Nästan samtliga respondenter är nöjda med responsen på bloggsatsningen. När det gäller respondenternas framtidsplaner med respektive bloggar är det många som tänker satsa på marknadsföring och utveckling av bloggarna för att i större utsträckning kunna nå ut med bloggverksamheten.

5.3 På vilket sätt kan bloggar fungera som hjälpmedel/arbetsverktyg när det gäller information, kommunikation och lärande?

I detta avsnitt redovisar respondenterna vad deras respektive bloggar innehåller och hur dessa används och fungerar som hjälpmedel/arbetsverktyg bland annat när det gäller information, kommunikation, lärande och marknadsföring.

5.3.1 Informations- och kommunikationsverktyg

När det gäller bloggarnas olika användningsområden så fungerar den privata bloggen *Biblioteksinköp*, som en mötesplats för bibliotekarier där de kan informera och kommunicera om saker som har anknytning till bibliotek. Enligt Karin Engström ger bloggen möjligheter till utbyte av tankar kring inköp till bibliotek och diskussioner kring vad man ska använda biblioteken till. *Fackbibliotekets blogg*, som berör bibliotekspersonalen på Danderyds sjukhus, används mest som ett informationsverktyg. Enligt Christina Svala så skriver de in saker på bloggen som bör nå all personal på fackbiblioteket. Men det rör sig om sådan information som inte nödvändigtvis måste få ett svar, exempelvis rapporter och ärenden från personalmöten, tips på nya verktyg, söktjänster och databaser. Det kan även vara information om åtgärder som ska vidtas.

Barn- och ungdomsbloggen *Flaskposten*, som riktar sig till intresserade av barn- och ungdomskultur, används och fungerar i första hand som ett informationsverktyg och i andra hand som ett kommunikationsverktyg. De tre bibliotekarierna som startat bloggen tipsar om sånt som de tycker är intressant och kul, exempelvis boktips och aktuella händelser med koppling till barn och unga i olika åldrar. Bibliotekarierna använder även bloggen som ett nätverk för att diskutera och fråga varandra om olika saker. Det kan exempelvis röra sig om att någon vill ha tips på böcker för en viss åldersgrupp inför ett klassbesök.

” /.../ Vi jobbar alla tre på bibliotek där det fysiska utrymmet är relativt begränsat och då fungerar Flaskposten som en form av extra arena, en digital anslagstavla ”

Johanna Nylund, Flaskposten

Ungdomshörnan, på Solna Stadsbibliotek, vänder sig till åldersgruppen 15-25 år men även till olika yrkesgrupper som arbetar med unga vuxna. Enligt Malin Norrby är bloggen i första hand tänkt som ett kommunikationsverktyg och förhoppningen är att få respons och dialog genom kommentarer. Den fungerar även i viss mån som ett informationsverktyg men det primära är kommunikationen. I bloggen skrivs det bland annat om serier, böcker, film, musik och om informationssökning. Biblioteken i Sollentuna har bloggen *Mimaroben*, som riktar sig till allmänheten och den används både som ett informations- och kommunikationsverktyg. I bloggen skriver de om allt inom kultur, bibliotek och informationssökning. Enligt Maria Telenius vill de skapa en dialog mellan biblioteket och biblioteksbesökarna. Men Bloggen fyller även en funktion som informationskanal genom att vara ett verktyg internt där personalen via inlägg kan informera varandra om bland annat sina respektive specialområden. Lånecentralerna Malmö, Stockholm och Umeå har *Biblioteksbloggen*, som riktar sig till bibliotekarier på folk- och gymnasiebibliotek och den används i första hand som ett informationsverktyg för att exempelvis hålla bibliotekarierna uppdaterade om vad som händer i biblioteksvärlden. De skriver bland annat om tips på bra ämnesresurser eller databaser.

Länsbibliotek Uppsala blogg, vänder sig till personal vid folk- och skolbibliotek i Uppsala län och används både som kommunikations- och informationsverktyg. Maria Törnfeldt berättar att de tipsar bibliotekspersonalen om bland annat konferenser, böcker, författare, länkar, tekniska nyheter och annat som är på gång inom biblioteksområdet och inom biblioteken i länet. Även Ola Pilerot berättar att bloggen *Feltänkt?*, är ett informationsverktyg och kommunikationsverktyg. Bloggen berör bibliotek och pedagogik i vid bemärkelse och innehåller bland annat tips på konferenser, litteratur och undersökningar.

5.3.2 Pedagogiskt verktyg

Några respondenter använder även bloggen som ett pedagogiskt verktyg och andra hoppas att den just ska kunna användas i detta syfte. I ett samarbetsprojekt mellan Lånecentralen i Umeå och de fem norrlandslänen används bloggen *Binmedieplanerar*, som ett pedagogiskt verktyg när det gäller distansundervisning. Enligt kursansvarig Madelein Enström fungerar bloggen även som informationsverktyg och kommunikationsverktyg. Bloggen riktar sig till folkbibliotekspersonal i samband med fortbildningskurser i medieplanering och innehåller kursinformation, i stort och smått samt frågeställningar för debatt på bloggen.

”/.../ Informationsverktyg allmänt, för handledning som ett kommunikationsverktyg, verktyg för distansundervisning, den pedagogiska avsikten var också att introducera bloggen bland bibliotekspersonal och uppmuntra till att vänja sig vid att diskutera, debattera offentligt”

Madelein Enström, Binmedieplanera

Ola Pilerot använder *kursbloggar*, på högskolebiblioteket, som ett pedagogiskt verktyg, kommunikationsverktyg och informationsverktyg i samband med kurser han leder för doktorander. Det rör sig om kursbloggar som är temporära eftersom de är kopplade till kurser i informationskompetens under begränsad tid. Bloggarna innehåller bland annat kursmaterial från olika lektionstillfällen. Ola Pilerot berättar att han försöker få studenterna att kommunicera och bidra med egna inlägg i kursbloggarna. De har även fått i uppgift att använda bloggen för att presentera sina resultat där.

”I de kursbloggar jag arbetar med består huvuddelen av de inlägg jag gör av redogörelser för vad som gjorts under kursens gång där jag fogar in länkar till sådant som har använts eller nämnts under ett visst lektionstillfälle, såsom powerPoint-presentationer, webbsidor /.../”

Ola Pilerot, Kursbloggar

Gunilla Fors, *Biblioteksbloggen*, berättar att förhoppningen är att bloggen även ska fungera som ett pedagogiskt verktyg. Bloggen används som ett verktyg när det gäller kompetensutveckling med bland annat tips på nya ämnesresurser och databaser som kan vara till nytta i det dagliga informationsarbetet.

”/.../ I viss mån hoppas vi också att den fungerar som ett pedagogiskt verktyg, i och med att vi skriver om nya informationsresurser”

Gunilla Fors, Biblioteksbloggen

Bloggen *Medieplanering för barn och skolbibliotek*, används i samband med kompetensutveckling. Barn och skolbibliotekarier har i detta utvecklingsprojekt fått använda bloggen för att diskutera och svara på frågor kring medieplanering. Enligt Malin Ögland har deltagarna kunnat bidra med reflektioner, idéer, skriva frågor och svara på frågor. Maria Törnfeldt, på länsbiblioteket i Uppsala, tycker det skulle vara intressant att utveckla *Länsbibliotek Uppsala blogg* även till att användas som ett pedagogiskt verktyg.

”/.../ Att utveckla den till ett pedagogiskt verktyg vore roligt och intressant, men skulle kräva mer arbetsinsats och ett annat upplägg /.../”

Maria Törnfeldt, Länsbibliotek Uppsala Blogg

5.3.3 Flera användningsområden

Störst bredd när det gäller att utnyttja bloggans användningsområden har man på Sandvikens folkbibliotek. Bibliotekets båda bloggar, *Sandvikens folkbibliotek* och *Den sköna bloggen*, vänder sig till allmänheten och till biblioteksanställda. Bloggarna fungerar som kommunikationsverktyg, informationsverktyg, pedagogiskt verktyg och marknadsföringsverktyg. Ann Östman använder bloggarna i så många syften som möjligt. Hon beskriver *Sandvikens folkbibliotek* som en bred blogg och i den skriver de om allt möjligt de gör på biblioteket och om biblioteksrelaterat i stort. *Den sköna bloggen* fokuserar däremot på skönlitteratur.

”Jag använder bloggarna i så många syften som möjligt: information, kommunikation, pedagogisk verksamhet, marknadsföring – snabba och lättare att arbeta med än hemsidan. Enklare bildhantering!”

Ann Östman, Sandvikens folkbibliotek och Den sköna bloggen

Förutom att använda bloggen som informations- eller kommunikationsverktyg eller pedagogiskt verktyg i samband med lärande finns det en del bibliotek som också börjat använda bloggen till att marknadsföra biblioteket och dess verksamhet. Maria Telenius berättar att bloggen *Mimaroben*, i Sollentuna, används i marknadsföringssyfte för att göra PR över biblioteket och visa på vilka resurser och tjänster de kan erbjuda. Även bloggen *Sandvikens folkbibliotek*, används i marknadsföringssyfte. Ann Östman framhåller att man vill visa vad de gör på biblioteket. Marie Törnfeldt berättar att *Länsbibliotek Uppsala blogg* har använts i marknadsföringssyfte i samband med en tävling.

”/.../ Som marknadsföringsinsats gjorde vi en tävling på bloggen i december i fjol, då fungerade den ju faktiskt som ett pedagogiskt verktyg, eftersom att svara på frågorna var bildande. Det var väldigt roligt att ha

tävlingen och det var inte bara biblioteksfolk från vårt eget län som svarade”

Maria Törnfeldt, Länsbibliotek Uppsala Blogg

Johanna Nylund framhåller att den största utmaningen med *Flaskposten*, är att försöka etablera bloggen bland barn och unga. Barnbibliotekarierna brukar berätta om bloggen för barn som kommer till biblioteket och vid klassbesök. För att skapa intresse kring bloggen använder de sig även av boktipslappar som barnen kan fylla i och sedan publiceras tipsen på *Flaskposten*, vilket enligt Johanna Nylund blivit mycket populärt.

” /.../ En av de saker man måste lägga ner mycket arbete på i samband med bloggen är att försöka marknadsföra den och etablera den så att folk inte bara känner till den, utan även vet hur det fungerar med en blogg, dvs. att man kan kommentera det som skrivs där på ett enkelt sätt och att det gäller att besöka den med en viss regelbundenhet för att det hela tiden skrivs nya grejer /.../

Johanna Nylund, Flaskposten

5.3.4 Sammanfattning och analys

Det sammanlagda intrycket av intervjuerna angående på vilket sätt bloggar kan fungera som hjälpmedel/arbetsverktyg inom bibliotekssektorn tyder på att bloggen har många olika funktioner och kan användas på flera olika sätt. Respondenterna använder bloggen exempelvis som kommunikations- och informationsverktyg, pedagogiskt verktyg och som marknadsföringsverktyg. Endast en av respondenterna använder bloggverktyget i så många syften som möjligt och då i samband med information, kommunikation, pedagogisk verksamhet och marknadsföring. Flera respondenter beskriver att bloggarna i huvudsak används som informations- och kommunikationsverktyg, dels för allmänheten och dels för bibliotekspersonalen. Några använder bloggen internt som en informationskanal för bibliotekspersonal. Bloggen används externt som ett nätverk och mötesplats för att skapa en dialog mellan biblioteket och allmänheten samt som forum för bibliotekarier där de kan mötas för att exempelvis diskutera och fråga varandra om olika saker. Bloggen fungerar även som en form av extra arena, en digital anslagstavla.

Min tolkning är att bloggen kan användas som en extra arena för kommunikation, interaktion och information, avsedd för bibliotekspersonal och allmänhet och därmed vara ett komplement till bibliotekets övriga kommunikations- och informationsverksamhet. Med bland annat hjälp av bloggverktygets kommentarfunktion har biblioteket fått ytterligare möjligheter att nå sina användare och för bibliotekssektorn kan därmed bloggen fungera som både ett kommunikations- och informationsverktyg. Inom Internetforskningen finns liknade tankegångar om ökade kommunikationsmöjligheter. Sveningsson, Lövheim och Bergquist menar att Internet ökar möjligheterna att kommunicera med andra oberoende av tid och rum och det går att kommunicera olika många personer åt gången. Även bortom de gränser som vi får genom andra moderna kommunikationsmedier (2003, s. 29).

Vidare är min tolkning att bloggen kan användas som en samlad plats för informationshantering inom bibliotekssektorn och även som ett medium för att sprida

information både internt och externt på bibliotek och mellan bibliotekarier samt till allmänheten. Mitt resonemang kan kopplas till biblioteks- och informationsvetenskap. Sundin menar att informationsanvändning kan vara kognitiva och sociala aktiviteter som en individ använder information till och informations-spridning är aktiva handlingar för att göra information tillgänglig för omgivningen (2003, s. 21).

Jag konstaterar även att en del bibliotek använder bloggen som ett marknadsföringsverktyg för att marknadsföra biblioteket och dess verksamhet och visa på vilka resurser och tjänster de kan erbjuda. Eftersom bloggen är ett publicistiskt medium är min tolkning att bloggverktyget är ett användbart verktyg i marknadsföringssammanhang för bibliotekssektorn. Några respondenter använder bloggen som ett pedagogiskt verktyg i samband med undervisning, fortbildning och kompetensutveckling samt som kursbloggar i samband med undervisning i informationskompetens för studenter. Den pedagogiska avsikten är också att introducera bloggverktyget som ett kommunikationsverktyg bland bibliotekspersonal och studenter för att lära dem hantera bloggmediet samt även uppmuntra dem till att diskutera och debattera offentligt. Detta kan kopplas till Säljö och ett sociokulturellt perspektiv på lärande som bland annat fokuserar på hur människan lär sig behärska medierade redskap och att använda sådana i sociokulturella praktiker (2000, s. 231).

Min tolkning är att bloggar kan vara ett användbart pedagogiskt verktyg i bibliotekssektorn i samband med lärande. Detta eftersom bloggen är ett kommunikationsmedium där deltagarna tillåts interagera och kommunicera med varandra för att delge varandra information och kunskap. Säljö menar att när människor interagerar får kunskaper och färdigheter liv och virtuella gemenskaper skapar sammanhang för lärande som påminner om fysisk gemenskap (s.240ff.). Sveningsson, Lövheim och Bergquist framhåller att datormedierad kommunikation ger nya möjligheter att överföra och lagra information. Hastigheten i kommunikationen och kapaciteten att hantera stora mängder material har ökat. Det innebär att människor som fysiskt befinner sig i olika länder och tidszoner kan kommunicera i realtid eller arbeta tillsammans med samma material och interaktiviteten gör det möjligt att få respons från andra (s. 11f., 31).

5.4 Vilka fördelar och nackdelar kan det finnas med biblioteksrelaterade bloggar?

I detta kapitel redogörs respondenternas syn på om det finns några fördelar och nackdelar med deras respektive biblioteksrelaterade bloggar. Vidare redovisar respondenterna sin syn på bloggen som redskap i jämförelse med andra kommunikationssätt de använder, exempelvis i förhållande till e-post, intranät och hemsidor.

5.4.1 Enkelt och snabbt medium

Övervägande delen av respondenterna uppgav att en av bloggans fördelar är; att den är snabb, enkel och gratis att arbeta med och en tillgång som ett informations- och kommunikationsverktyg, både externt och internt. Flera uppgav också att de med hjälp av bloggen håller sig uppdaterade inom biblioteksverksamheten samt att det är kompetenshöjande inom yrkesrollen. En annan fördel som nämns är att det inte krävs några tekniska kunskaper att använda bloggverktyget och ingen serverplats.

Malin Norrby, *Ungdomshörnan*, menar att det funkar att skriva bloggposter i samband med infotjänstgöring och det tar inte tid från annat arbete. Christina Svala anser att *fackbibliotekets blogg*, är en tillgång. Blogging är som att skriva mejl och tar inte mycket tid i anspråk. Den kräver inget underhåll och arkivering sker automatiskt. Hon tycker det är bra med en samlad plats där de kan informera den övriga bibliotekspersonalen om sådant som inte behöver läsas på en gång. Dessutom är det positivt att slippa alla lösa papperslappar och listor som de hade förut för att skriva upp saker till personalmöten. Nu hamnar det på bloggen istället.

Johanna Nylund, *Flaskposten*, menar att bloggans fördel som arbetsverktyg är just att den är så enkel att administrera och arbeta med. Vidare anser hon att det finns tillgång till flera roliga funktioner och som bloggare behöver man inte kunna html. Hon påtalar även att det går rätt bra att anpassa hur mycket tid man vill lägga ner på bloggandet efter den tid som finns till förfogande. Karin Engström, *Biblioteksinköp*, tycker också att bloggen är lätt att använda och har den bland annat som en anteckningsbok. Maria Törnfeldt på *Länsbibliotek Uppsala blogg*, poängterar ytterligare en fördel med bloggen. De som skriver i bloggen tränas i att formulera sig kort och att förmedla idéer. Hon tycker det är roligt att läsa och skriva i blogg och säger att hon även lär sig mycket sedan hon började läsa bloggar.

” Det är ett effektivt sätt att sprida idéer, med en känsla av samtal ”

Maria Törnfeldt, Länsbibliotek Uppsala blogg

Gunilla Fors, *Biblioteksbloggen*, framhåller att bloggen är ett bra sätt att nå ut med information. Det är ett snabbt medium och perfekt för nyhetsförmedling och innebär att det ställs krav på dem själva att hålla sig informerade och uppdaterade. Det tar inte mycket tid att skriva i bloggen men däremot måste de lägga ner mer tid på sin egen omvärldsbevakning för att kunna skriva om saker som de tror är intressanta för deras läsare. Även Maria Telenius anser att bloggen *Mimaroben*, är en tillgång som ett informations- och kommunikationsverktyg, både extern och internt och den hjälper dem även att hålla sig uppdaterade inom sina verksamhetsområden. Maria Törnfeldt på *Länsbibliotek Uppsala blogg*, berättar att länsbibliotek har en omvärldsbevakande funktion för folk- och skolbibliotek och bloggverktyget gör det möjligt att lätt tipsa och kommentera aktuella biblioteksfrågor. Till bloggen kan även intresserade gå när det passar dem själva och se vad som skrivits. Ola Pilerot, med *Feltänt?* och *kursbloggar*, tycker att bloggar är ett opretantiöst sätt att ta del av och sprida information, kommunicera och debattera.

Madelein Enström, med kursbloggen *Binmedieplanerar*, är nöjd med bloggen som fenomen och uppmuntrar gärna användandet av bloggar. Bloggverktyget är lätthanterlig och man behöver inte lära sig mycket för att kunna ta del av och själv förmedla information. Bloggen är öppen för interaktivitet och för kommunikation av åsikter, synpunkter och debatter samt för information, både utåt och inåt. Bloggandet är även en träning i att uttrycka sig i skrift och i att våga synas. Hon medverkar själv i *Biblioteksbloggen*, som är ett bra verktyg för biblioteksarbete och nyhetsspridning och tycker att fler biblioteksanknutna borde ta chansen att debattera och diskutera på en blogg. Men Madelein Enström anser inte att bloggen är ett bra lärverktyg i samband med undervisning för fortbildning och liknande. Hon tycker bloggen är svår att strukturera och systematisera så att det blir enkelt att navigera och söka information för kursdeltagarna.

Christina Svala, *fackbibliotekets blogg*, har fastnat för bloggans layout som hon tycker är snygg och lättläst. En annan fördel som flera respondenter nämner är att bloggen är ett bra redskap för samarbete och att skapa nätverk av olika slag. Johanna Nylund som driver *Flaskposten*, påpekar fördelen med att vara flera som arbetar med bloggen eftersom då går det att dela upp arbetet med att skriva i bloggen. Hon anser att bloggen är en kul sak att samarbeta kring och det är lärorikt att ha utbyte med andra kollegor. Dessutom ett bra sätt att få nya idéer och inspiration. När det gäller att skapa nätverk anser Ann Östman, *Sandvikens folkbibliotek och Den sköna bloggen*, att bloggen är ett fantastiskt verktyg att nå ut och få kontakter med bibliotekskollegor.

”/.../ Bloggen är ett bra redskap för samarbete! Den fungerar som en plats där man kan samla både intressant information och diskutera saker”

Johanna Nylund, Flaskposten

”Jag skulle önska att fler bibliotekarier vågade språnget, det är ett fantastiskt sätt att nå ut och få kontakter/skapa nätverk. I denna digitala tidsålder har vi inte råd att missa några chanser!”

Ann Östman, Sandvikens folkbibliotek och Den sköna bloggen

Malin Norrby, *Ungdomshörnan*, ser bara en nackdel med bloggar och menar att det har blivit som hon uttrycker det lite ”moralpanik” kring bloggar i den allmänna debatten. Därför berättar hon att de är noga med vad de skriver på bloggen så att de inte blir ifrågasatta. Ytterligare en nackdel tycker hon är att bloggen befinner sig i ett juridiskt vacuum när det gäller vem som bär ansvaret för det som publiceras på bloggen.

”/.../ bloggen befinner sig i ett juridiskt vacuum. Vem är egentligen ansvarig för det som publiceras? Eftersom vi tillåter kommentarer och eftersom man kan anses ansvarig för kommentarer som andra skriver /.../ så måste man ha en administratör som kollar bloggen varje dag och kan ta bort till exempel rasistiska kommentarer snabbt”

Malin Norrby, Ungdomshörnan

5.4.2 Svaghet i kommunikationen

Övervägande delen av respondenterna uppgav att en svaghet med bloggen är att det är så få människor som ger kommentarer i bloggen. Ann Östman, *Sandvikens folkbibliotek och Den sköna bloggen*, tycker det är synd att det är så få människor som utnyttjar chansen till dialog som just en blogg erbjuder med sin kommentarfunktion. Ungefär samma tongångar har Maria Telenius med bloggen *Mimaroben* och menar att bloggen än så länge inte är ett naturligt medium hos den breda allmänheten, framförallt inte hos den äldre generationen som är en stor del av bibliotekens besökare. Dessutom har det varit svårt att engagera all personal vilket hon tror till viss del beror på olika informations- och kommunikationsvanor hos olika generationer. Hon önskar därför att fler deltog i kommunikationen på bloggen.

Marie Törnfeldt, på *Länsbibliotek Uppsala blogg*, störs av spam och som hon säger ”idiotkommentarer” som står där för att länka till suspekta sidor vilket gjort att de varit tvungna att stänga av kommentarfunktionen. Vidare tycker hon att det är en nackdel att inte veta vilka som läser bloggen. Även Gunilla Fors tycker det är en nackdel att inte riktigt veta vilka som använder *Biblioteksbloggen* och hur den används.

Madelein Enström, Binmedieplanerar, anser det är en svaghet med bloggen att inte veta om målgruppen verkligen läser informationen, men hon menar att det problemet gäller även intranät och hemsidor. Christina Svala, på *fackbibliotekets blogg*, berättar också att det är svårt att kontrollera att alla verkligen går in och läser det som skrivs på bloggen. Ibland skickar de därför ett kort mejl om att det finns något intressant på bloggen att läsa. Malin Ögland, med projektbloggen *Medieplanering för barn-och skolbibliotek*, är inne på liknande tankar. Hon konstaterar att det nog krävdes mer av henne som projektledare för att få igång användandet av bloggen, än vad hon har gjort. Detta eftersom det visat sig att en väldigt stor del av projektdeltagarna inte är vana att använda sig av blogging

” /.../ Jag tror att om jag skickat mejl regelbundet med hänvisning till bloggen så kanske den skulle använts mer. Och så skulle jag skrivit inlägg minst varje dag. Det har jag inte gjort. Personligen har jag haft stor nytta och nöje av att blogga, men den här bloggen har inte varit något större lyft!”

Malin Ögland, Medieplanering för barn- och skolbibliotek

5.4.3 Avlastar andra medium

När det gäller bloggen som redskap i jämförelse med andra kommunikationssätt anser många respondenter att bloggen är ett bra komplement till övriga informationskanaler. Maria Törnfeldt, på länsbiblioteket i Uppsala, anser att deras olika informationskanaler fyller olika roller och att bloggen har en egen nisch som inte fylls av någon av de andra kanalerna. Hon framhåller att bloggen fungerar som ett komplement till de övriga informationskanalerna. Men en svaghet med bloggen är att den lätt kan ”drunkna” eller bli osynlig eftersom den inte har samma tyngd som en webbsida, fast samtidigt är ju detta det som möjliggör styrkorna.

”Vi är försiktiga med att dränka folk i för mycket information. Bloggen avlastar e-posten med den typ av material som man inte behöver få ut direkt eller till alla. Den fungerar som ett komplement till våra övriga informationskanaler webben, e-posten och det tryckta informationsbladet. En annan styrka är att man kan skriva personligt istället för officiellt och om många olika ämnen. Man kan ta ut svängarna lite mer”

Maria Törnfeldt, Länsbibliotek Uppsala blogg

Ann Östman, *Sandvikens folkbibliotek* och *Den sköna bloggen*, menar att bloggans styrka är att ha allt samlat på ett bräde. Bloggen är också mer kommunikativ än intranät och hemsidor. Det känns helt enkelt mera fräscht och aktuellt. Malin Norrby, *Ungdomshörnan*, anser att bloggans styrka ligger i den kommunikativa möjligheten att ge läsaren direktrespons. Christina Svala, *fackbibliotekets blogg*, beskriver bloggen som smidigare att publicera på än deras intranät som hon anser ha ett låst publiceringsverktyg.

”/.../ Man kan ju lägga in kommentarer i bloggen liksom man kan kommentera på e-posten. Det är lättare att följa en tråd i bloggen för det blir inte lika mycket extra information som när man svarar på ett mejl med historik. Bloggen är ju också otroligt mycket smidigare att publicera något på än vårt intranät som har ett bökigt mycket låst publiceringsverktyg /.../”

Christina Svala, fackbibliotekets blogg

Maria Telenius ser bloggen *Mimaroben*, som ett komplement till bibliotekets webbsida som är mer statisk. Hon ser bara fördelar med bloggen som informations- och kommunikationssätt, både privat och i arbetet. Johanna Nylund, *Flaskposten*, anser att bloggen skiljer sig från hemsidor genom att den bygger på ständig uppdatering medan en hemsida kan vara mer statisk utan att tappa sin funktion. Men en hemsida kräver oftast mer programmeringskunskaper för att bli ett intressant redskap. Hon framhåller vidare att eftersom både design och funktioner redan är färdiga i bloggen kan man istället fokusera på innehållet, vilket är positivt om man inte har så mycket tid men ändå vill göra något kul och snabbt. Hon ser en fördel i att använda bloggen som ett komplement till e-post och e-postlistor för att avlasta dessa ifrån alltför mycket information.

”När det gäller e-post är det ju ett mer direkt sätt att kommunicera. Det är tydligare riktat till en viss person eller grupp av personer. Det kan vara bra att använda ifall då det t.ex. handlar om något mer akut. Bloggen blir å andra sidan mindre påtvingande, den kan folk besöka när de har lust. Det finns en stor fördel med att inte tynga ner folks e-postlådor, e-postlistor /.../”

Johanna Nylund, Flaskposten

Gunilla Fors, *Biblioteksbloggen*, framhåller också bloggans flexibilitet och möjligheter att på ett nytt och enkelt sätt nå användarna utan att man behöver vara låst vid exempelvis en hemsida hos kommunen. Hon är förvånad över att inte fler bibliotek satsat på bloggar med tanke på att de är en ny möjlighet att nå ut till och kanske kommunicera med sina biblioteksanvändare.

”Vi ser bloggen som ett utmärkt redskap för omvärldsbevakning och nyhetsförmedling, just för att det är så snabbt och enkelt och för att man kan nå så många. E-postlistor blir snabbt föråldrade, måste ändras hela tiden. Många bibliotek är bundna till att ha en hemsida på kommunens sida och har ofta väldigt små möjligheter att utveckla denna som de vill. Då kan bloggen vara en möjlighet att på ett nytt och enkelt sätt nå sina användare”

Gunilla Fors, Biblioteksbloggen

Madelein Enström, *Binmedioplanerar*, framhåller att bloggen är roligare, mer opretentiös som presentationsform och innehåll samt mer flexibel än dagens hemsidor och intranät. Morgondagens hemsidor och intranät närmar sig bloggans flexibilitet och interaktivitet. Ola Pilerot anser att bloggen är ett värdefullt redskap när det gäller arbetet med kurser för studenterna på högskolebiblioteket och beskriver *kursbloggen* som en möjlighet att på ett enkelt sätt kommunicera med sina studenter. Han drar gärna nytta av bloggen och anser att det är både enklare och snabbare att lägga ut information på en blogg jämfört med en webbsida. Bloggen är dessutom ytterligare en möjlighet att kunna

säga sådant som inte har sagts vid kurstillfället. Bloggen är roligare än e-post eftersom den kan göras mer personlig när det gäller layoutmöjligheter.

5.4.4 Sammanfattning och analys

Intervjuerna visar på en del fördelar och nackdelar med att använda sig av bloggen som medium. Bloggmediet är ett viktigt arbetsverktyg för respondenterna och är exempelvis ett bra verktyg för biblioteksarbete och nyhets spridning. Bloggen är lättläst och lätt att administrera samt smidig att publicera sig på. Den kräver inga tekniska kunskaper eller serverplats samt finns som gratisvarianter. Bloggen fungerar bra som ett forum för att sprida information, kommunicera och diskutera samt användbar för interaktion och lärande. Några respondenter poängterar även fördelen med att de som skriver i bloggen tränas i att formulera sig kort och är ett effektivt sätt att förmedla idéer med en känsla av samtal.

Min tolkning är att fördelen med bloggen är att den kan fungera som en samlad plats för bland annat information, kommunikation, och interaktion där det även finns utrymme för lärande i olika former. Bloggen är ett bra redskap för samarbete med bibliotekskollegor och den kan även ha betydelse som kunskapskällor för bibliotek, bibliotekarier och allmänhet samt hjälper dem att hålla sig uppdaterade inom sina verksamheter. Bloggar är virtuella communities, en datormedierad gemenskap, där människor kan mötas, diskutera och utbyta information och kunskap. Virtuella communities finns för olika intressen och är numera viktiga informations- och kunskapskällor samt mötesplatser för lärande i olika former. Det innebär att mycket information och kunskap samlas på dessa bloggar att ta del av för dem som är intresserade. Resonemanget kan jag koppla till Internetforskningen och Surman & Wershler - Henry som menar att online communities och diskussionsforum kan innehålla en stor och sökbar kunskapskälla eftersom de sparas oftare än ”verkliga” diskussioner (2001, s. 81).

Flera respondenter anser att en nackdel med bloggarna är att alltför få människor tar chansen till dialog, som just en blogg erbjuder med sin kommentarfunktion. Vidare upplever några respondenter att allmänhet och bibliotekspersonal inte riktigt vet hur de ska använda sig av bloggverktyget. Respondenterna upplever det även svårt att veta om målgruppen verkligen läser informationen som står i bloggen. Min tolkning är att det är viktigt att marknadsföra bloggen, både som arbetsredskap och kommunikationsverktyg och även visa rent praktiskt hur en blogg kan användas. Många människor har säkert svårt att hänga med i den tekniska utvecklingens snabba frammarsch med olika webbkommunikationsmöjligheter och hur dessa fungerar. Enligt Säljö kan den nya informationstekniken ses som en logisk förlängning av människans strävan efter att kommunicera med andra och den begreppsliga kunskapstraditionen som kommer ur grottmålningar, alfabetet och den tryckta texten (2000, s. 240ff.).

Jag finner att när det gäller bloggen som redskap i jämförelse med andra kommunikationssätt anser respondenterna att bloggen är ett komplement till de övriga informationskanalerna, exempelvis webb, e-post, intranät och tryckta informationsblad. Bloggen är mer kommunikativ än webbsidor och intranät samt avlastar e-posten med den typ av material som inte behöver komma ut direkt eller måste beröra alla. En annan styrka är att det går att skriva mer personligt på en blogg jämfört med exempelvis en

webbsida. Bloggen kan även göras mer personlig när det gäller layout. Vidare kan jag konstatera att många respondenter anser att bloggen är roligare, mer opretentiös som presentationsform och innehåll samt mer flexibel och snabbare än dagens hemsidor och intranät. Bloggmediet gör det möjligt att på ett nytt och enkelt sätt nå användarna utan att behöva vara låst vid exempelvis en hemsida hos kommunen. Flera respondenter anser att bloggen är ett värdefullt pedagogiskt verktyg. Men en respondent är däremot inte nöjd med bloggen som undervisningsverktyg utan menar att bloggen tekniskt är svår att strukturera och systematisera så att det blir enkelt att navigera och söka information. En annan respondent påtalar att det finns ytterligare en nackdel med bloggen jämfört med andra kommunikationssätt på webben. Det är att lagstiftningen inte hängit med när det gäller om en blogg ska ha en ansvarig utgivare eller inte.

Min tolkning är att bloggtekniken ökar möjligheterna för bibliotekssektorn att nå ut till användarna utan att vara låst vid kommunernas hemsidor när det gäller layout eller brist på tekniska kunskaper. Bloggmediet gör det även möjligt för bibliotek och bibliotekarier att på ett enkelt sätt kommunicera med andra användare oavsett var de befinner sig. Detta stämmer överens med Säljö som menar att många Internetmiljöer gör det möjligt att kommunicera snabbare och över geografiska avstånd samt under mer samtalsliknande former. Det finns även tillgång till virtuella mötesplatser för många olika intressen (s. 240ff.). Enligt Nylund kan bloggar med fördel användas både i privata och yrkesmässiga sammanhang. Detta eftersom bloggverktyget är användarvänligt och fungerar bra som ett alternativ och komplement till andra kanaler för informations spridning bland annat när det gäller att använda information på ett kreativt, systematiskt och socialt sätt. Bloggen är också enkel att hantera när det gäller interaktion, samordning av material, kontakt- och nätverksbyggande, projektverksamhet, och omvärldsbevakning (2005, s. 86).

5.5 Vad kan studiens bloggaktörer säga om förutsättningarna för bloggen i bibliotekssektorn på sikt?

Under denna rubrik redogörs respondenternas syn på förutsättningarna för bloggen i bibliotekssektorn idag och i framtiden samt om bloggen kan vara ett sätt att stärka biblioteken/bibliotekarierollen.

5.5.1 Forum för information, kommunikation och kunskapsdelning

Maria Telenius, *Mimaroben*, tror att bloggen kan bli ett mycket användbart och viktigt verktyg för biblioteken. Det finns redan idag exempel på hur många använder bloggen som ett gemensamt forum för information och kommunikation.

”Jag tror att bloggen kan bli ett mycket användbart och viktigt verktyg för biblioteken. Vi ser redan exempel på hur lärcentra, barnavdelningar, litteraturgrupper använder bloggen som ett gemensamt forum för information och kommunikation”

Maria Telenius, *Mimaroben*

Maria Törnfeldt, *Länsbibliotek Uppsala blogg*, tror också att bloggen kan vara mycket användbar för bibliotekssektorn eftersom själva verktyget är så lätt att använda för alla. Men hon anser att bloggen fungerar bäst som samtalsforum med folk som inte är anonyma för varandra.

” Vi har ännu inte provat att använda den som kommunikationsmedium för fortbildningskurser, men det har gjorts på andra håll och det tycker jag är ett bra arbetssätt. Ur vår synvinkel är det bibliotekspersonal som är målgruppen. Men man ska kanske inte övervärdera folks benägenhet att kommunicera och ha för höga förhoppningar om kommunikation när man använder bloggen som vi gör. Ska den fungera som ett samtalsforum måste den nog involvera folk som känner varandra eller åtminstone inte är anonyma för varandra”

Maria Törnfeldt, Länsbibliotek Uppsala blogg

Gunilla Fors, *Biblioteksbloggen*, anser att bloggen gör det möjligt för biblioteken att ge en lite annorlunda vinkling på biblioteksverksamheten. Det går att nischa bloggen och exempelvis skriva för en speciell målgrupp eller lyfta fram biblioteket på ett nytt sätt. Hon föreslår att bibliotek kan använda bloggar för att sprida kunskap om sina tjänster, program och nya medier. Bibliotekarier kan förmedla boktips eller annat i en blogg och de kan bjuda in läsarna att själva skriva bland annat recensioner och synpunkter. Vidare tycker hon att för barn- och ungdomsavdelningar borde bloggar fungera bra som kommunikationsmedel. Bibliotekarier kan skriva om böcker, inleda diskussioner om aktuella saker och uppmana till deltagande. Malin Ögland, *Medieplanering för barn- och skolbibliotek*, anser att bloggen är användbar för specifika biblioteksfrågor för att på så sätt går det att få inspiration inom sitt område även om man sitter ensam i en liten kommun. Johanna Nylund, *Flaskposten*, tycker bloggen är användbar i projektsammanhang på bibliotek. Det går att starta en blogg som en del av projektet och på så vis får projektet en egen samlingspunkt som är enkel för alla inblandade att ta del av. Malin Norrby, *Ungdomshörnan*, anser att bloggen är ett användbar för bibliotekssektorn när det gäller kunskapsdelning och som informationskanal inom ett bibliotek eller en biblioteksgrupp/tvärgrupp.

5.5.2 Stärka biblioteken och yrkesrollen

Maria Törnfeldt, *Länsbibliotek Uppsala* blogg, tycker absolut att bloggen kan få betydelse för biblioteken i framtiden och menar att den personliga tonen främjar kommunikation. Det är lätt för besökare att kommentera om de vill och en blogg är ganska lättnavigerad till skillnad från webbsidor. Malin Norrby, *Ungdomshörnan*, anser också att bloggen kan stärka biblioteken eftersom det är en ny kanal som förhoppningsvis når nya grupper. Vidare tycker hon bloggandet redan har stärkt bibliotekarierna som yrkesgrupp.

”/.../ Vid sidan om journalister är bibliotekarierna en av de mest flitiga bloggande yrkesgrupperna både i tjänst och privat. Yngre bibliotekarier är ofta early adapters av ny teknologi och trender och genom bloggofären har detta blivit synligt även utanför bibliotekssvängen”

Malin Norrby, *Ungdomshörnan*

Maria Telenius, *Mimaroben*, ser bloggen som ett nytt verktyg/medium som det är naturligt att biblioteken tar till sig och använder sig av. Det är viktigt att biblioteken/bibliotekarier följer med och använder ny teknik samt anpassar sina tjänster efter nya informations- och kommunikationsvanor. Hon menar att bibliotekarierna varit snabba med att använda bloggen och det är positivt och ger yrkesgruppen status. Även

Madelein Enström anser att bloggen har betydelse bibliotekarierollen och menar att bloggen borde kunna användas för att synliggöra kunnande och kompetens.

”Bibliotekens uppdrag är under förändring och utveckling, bibliotekarierollen likaså, bloggen borde kunna användas för att synliggöra kunnande och kompetens. Boktips/lästipsbloggar, erbjuda omvärldsbevakningstjänster, senaste nytt inom specialområden, som frågelåda för informationssökningstjänster m.m.”

Madelein Enström, Binmedieplanerar

Johanna Nylund, *Flaskposten*, anser att bloggen är en del av en pågående samhällstrend där interaktionen med användarna blir en allt viktigare del för institutioner och företag. Men hon påtalar att det säkert kommer nya verktyg och nya trender och hur viktig bloggen blir i framtiden är därför svårt att förutse. Hon tror att användandet av bloggen i biblioteksmiljö absolut kan vara ett sätt att stärka biblioteken och bibliotekarierollen.

”/.../ Det handlar om att komma ifrån bilden av att biblioteket som ett ställe dit bara vissa är inbjudna. Bloggen kan vara en del i ett arbete med att förmedla biblioteket som en intressant plats eller arena dit man kan komma och göra olika saker, att man från bibliotekens sida visar att man är intresserad av att låta användarna vara med”

Johanna Nylund, *Flaskposten*

Christina Svala, på *fackbiblioteket* Danderyds sjukhus, är inte lika säker på bloggans betydelse och menar att det ibland känns som om det är lätt att överdriva nya verktygs inverkan på omvärlden.

”De bloggar jag läser som har med bibliotek att göra är ju mest av bibliotekarier för andra bibliotekarier. Inte alla är heller yrkesmässiga, många skriver mest av sig vad de gjort under dagen och har bloggen som en egen liten webbdagbok. Kanske det kan vara något på andra typer av bibliotek, t ex folkbibliotek, där man kan ha en blogg med boktips och annat. Det finns säkert många bibliotek som använder sig av bloggar redan på det viset”

Christina Svala, *fackbibliotekets blogg*

5.5.3 Sammanfattning och analys

Jag finner att flera respondenter tror att bloggen kan bli ett mycket användbart verktyg för bibliotekssektorn i framtiden. Redan idag används bloggen som ett gemensamt forum för bland annat information, kommunikation och kunskapsdelning inom biblioteksverksamheten. Respondenter menar att bloggen kan stärka biblioteken eftersom det är en ny kanal som förhoppningsvis når nya grupper. Den personliga tonen på bloggen främjar kommunikation och genom bloggen har biblioteken möjlighet att ge en lite annorlunda vinkling på biblioteksverksamheten. Det går att nischa bloggen och exempelvis skriva för en speciell målgrupp eller lyfta fram biblioteket på ett nytt sätt. Genom bloggen kan bibliotekssektorn sprida kunskaper om sina tjänster, program och nya medier. Bloggen är även användbar i samband med utbildning och kunskapsdelning inom ett bibliotek eller en biblioteksgrupp/tvärgrupp.

Respondenterna menar att bloggen kan vara ett sätt att stärka biblioteken och bibliotekarierollen. Bloggen är en del av en pågående samhällstrend där interaktionen med användarna blir en allt viktigare del för institutioner och företag. Bloggen kan vara en del i ett arbete med att förmedla biblioteket som en intressant plats eller arena dit man kan komma och göra olika saker. Men en respondent är inte säker på bloggens betydelse och menar att det ibland är lätt att överdriva nya verktygs inverkan på omvärlden. Lövheim menar i sin Internetforskning att datormedierad kommunikation gör det möjligt för små och resurssvaga organisationer att vara mer öppna för kontakter än tidigare. Vidare skapar möjligheter till interaktivitet nya sätt för att producera och använda information och datorbaserade nätverk gör det möjligt för människor att hitta nya former av mötesplatser (2002, s. 147ff.). Min tolkning är att community blogg kan bli en ny arena för bibliotekssektorn som kanske kan nå fler människor som annars inte skulle besöka biblioteket. På så vis stärks bibliotekens betydelse genom att fler människor kan ta del av biblioteksverksamheten, både fysiskt och virtuellt.

Enligt flera respondenter har bibliotekarierna varit snabba med att använda bloggen och det ger yrkesgruppen status vilket i sin tur stärker bibliotekarierollen. Bloggandet har stärkt bibliotekarierna som yrkesgrupp eftersom vid sidan av journalister är bibliotekarierna en av de mest flitiga bloggande yrkesgrupperna, både i tjänst och privat. Respondenterna anser vidare att det är viktigt att biblioteken/bibliotekarier följer med och använder ny teknik samt anpassar sina tjänster efter nya informations- och kommunikationsvanor. Bloggen kan även användas för att synliggöra yrkeskårens kompetens. Min tolkning är att genom att använda bloggen inom bibliotekssektorn kan bibliotekarier delge varandra kunskaper och information och på så sätt kan de utvecklas och därigenom stärks yrkesrollen. Wallstén menar att bloggning är ett sätt för människor att mötas i det virtuella rummet. Där har de möjlighet att dela med sig av sina tankar, åsikter och individuella kunskaper som i sin tur kan leda till en gemensam kunskap för övriga deltagare (2005, s. 11). Resonemanget kan även kopplas till ett sociokulturellt perspektiv på lärande och enligt Säljö är det genom att delta i interaktiva processer som vi blir till tänkande och kommunicerande människor. Genom socialt samspel med andra kan vi utvecklas och lära oss saker (2000, s. 232ff.).

6. Diskussion och slutsatser

I detta kapitel diskuteras resultatet av denna studie och sätts i relation till tolkningsrepertoar samt till tidigare forskning. Avsikten är även att presentera slutsatser som gjorts kring bloggar och dess användbarhet i bibliotekssektorn. Vidare ges metodkritik och en sammanfattande återblick av uppsatsens berörda områden.

6.1 Övergripande konklusioner

Jag har med denna studie velat undersöka webbfenomenet bloggar och dess betydelse för sammanlagt elva bibliotekschefer och bibliotekarier samt deras syn på bloggverksamheten vid respektive biblioteksrelaterade blogg, för att få förståelse och ny kunskap om bloggarnas användbarhet i bibliotekssektorn. Genom att höra hur bloggar används och värderas av några bibliotekschefer och bibliotekarier har jag kommit fram till vissa uppfattningar om vilka möjligheter bloggar erbjuder bibliotekssektorn.

För att återknyta till syftet och mina frågeställningar i denna undersökning så visar min studie att bloggar kan vara användbara i bibliotekssammanhang bland annat när det gäller kommunikation, information och lärande. De undersökta bloggarna kan fylla en funktion för bibliotek och bibliotekarier som virtuella arenor, communities, där människor kan mötas, kommunicera, diskutera, utbyta information och kunskap samt nätverka. De kan även fungera som ett komplement till de övriga informationskanalerna som exempelvis webb, e-post, intranät och tryckta informationsblad. Bibliotekschefer och bibliotekarier i denna studie har satsat på bloggar bland annat för att de är användarvänliga och ger möjligheter till kommunikation och interaktion med bibliotekskollegor och allmänheten. Bloggen används som kommunikations- och informationsverktyg, pedagogiskt verktyg och marknadsföringsverktyg. Bloggen kan stärka biblioteken och bibliotekarierollen genom att den är en ny virtuell arena som gör det möjligt för bibliotekssektorn att nå nya målgrupper. Bloggen kan även användas för att visa på bibliotekariekårens kunnande och kompetens.

6.2 Varför har bibliotekschefer och bibliotekarier i denna studie valt att satsa på bloggar som medium?

Denna studie visar att bibliotekschefer och bibliotekarier har valt att satsa på bloggar som medium därför att bloggen är lätthanterlig och snabb att använda för alla som vill publicera något på webben. Bloggens informella karaktär gör att de kan ta upp saker som inte är strikt relaterade till biblioteksverksamheten. Bloggen har enkla funktioner som gör det möjligt för både bibliotekspersonal och allmänheten att vara delaktiga. Det stämmer överens med Nylund (2005) som i sin studie fann att bloggen är ett webbpubliceringsverktyg som erbjuder en relativ enkel hantering av ett antal funktioner. Bland annat när det gäller samordning av material och interaktion med andra (Se avsnitt 1.4).

Min slutsats är att bloggarnas användarvänlighet och informella karaktär kanske gör det möjligt att fler människor vågar använda sig av bloggmediet och därmed medverka offentligt. Bloggen blir även en arena där bibliotekssektorn kan ta upp sådant som inte nödvändigtvis måste vara biblioteksanpassat och de som använder bloggen har möjlighet att skriva och läsa vid tidpunkter som passar dem själva.

Inom Internetforskningen påtalar Sveningsson, Lövheim och Bergquist att interaktionen på Internet innebär möjligheter för användarna att läsa och skriva meddelanden vid olika tidpunkter. Det finns även tid för eftertanke och reflektion innan kommunikationen besvaras (2003, s. 39)

Respondenterna har satsat på bloggen för att de vill prova ett nytt sätt att nå ut med information och prova nya vägar till kommunikation samt dialog med användare och kollegor. Satsningen hoppas de ska innebära en möjlighet till att kommunicera och interagera med bibliotekskollegor och allmänheten i större utsträckning. Det stämmer således inte med den undersökning som författarna Bonni Nardi, Diane Schiano och Michelle Gumbrecht har kommit fram till i sin uppsats, (2004), *Blogging as social activity, or , Would you let 900 million people read your diary?. D.* Här menar författarna att interaktionen inom bloggvärlden är mer begränsad än vad som brukar framhållas. Deras undersökning visar att bloggskribenterna vill ha många läsare men de är däremot ganska ointresserade av läsarnas kommentarer (Se avsnitt 1.4). Men när det gäller respondenternas uppfattning i min studie är resultatet annorlunda och visar istället på motsatt resultat. Respondenterna är intresserade av läsarnas kommentarer och vill istället ha ökad kommunikation och dialog via bloggarna med användare och bibliotekskollegor. Bloggen framstår därför, enligt min mening, som ett verktyg väl lämpat för bibliotekssektorn. Min uppfattning är att de biblioteksrelaterade bloggarna i denna undersökning kan fylla en funktion som virtuella mötesplatser, informations- och kommunikationskanaler samt publiceringskanaler och att de inbjuder till kommunikation och diskussion samt nätverkande. Bloggar kan användas inom bibliotekssektorn som virtuella *communities* och här kan biblioteken synliggöra sin verksamhet och bibliotekariekåren har möjlighet att informera och kommunicera med kollegor på ett enkelt sätt. Enligt Sveningsson, Lövheim och Bergquists kan community vara en mötesplats på nätet – ett virtuellt samhälle där människor kan mötas och kommunicera (Sveningsson, Lövheim & Bergquist, s. 18ff).

Min slutsats är att för bibliotek och bibliotekarier kan bloggsatsningen innebära en ny väg till kommunikation och dialog med omvärlden. Bloggens enkelhet, när det gäller att publicera information på webben och att det bara tar några minuter att komma igång med en gratis blogg tjänst, gör det dessutom möjligt för många människor att använda bloggverktyget utan några större tekniska kunskaper. Detta i sin tur öppnar dörren för delaktighet och samspel med andra i ett nytt virtuellt forum för bibliotekssektorn, ett bloggforum som tillåter ett mer personligt språk och har en mer informell karaktär än en webbsida som är mer formell. Mitt resonemang om ny väg till kommunikation med hjälp av bloggmediet kan jag koppla till Wallsténs studie (2005) där hon kommit fram till att blogging innebär en möjlighet att skapa sociala nätverk. Människor från olika delar av världen kan interagera, kommunicera och bygga upp nära relationer med andra människor (s. 11). Även Clyde (2005) menar i sin forskning att bloggar kan användas som informationskanaler. Det kan röra sig om medel för tvåvägskommunikation eller som en kanal där flera deltagare kan kommunicera och bidra till diskussioner. Blogging kan användas i den interna kommunikationen som ett komplement till intranätet eller i den externa kommunikationen (Se avsnitt 1.4). Min uppfattning är att detta stämmer väl med respondenternas intention att använda bloggmediet för att prova nya vägar till kommunikation och dialog och på så sätt kanske nå ut till fler människor med sin verksamhet.

6.3 På vilket sätt kan bloggar fungera som hjälpmedel/arbetsverktyg när det gäller information, kommunikation och lärande?

Min studie visar att bloggen kan användas på flera olika sätt inom bibliotekssektorn. Respondenterna använder bloggen i kommunikations- och informationssyfte, i marknadsföringssyfte och inom pedagogisk verksamhet. Bloggen fyller en viktig funktion som informations- och kommunikationsverktyg när det gäller kontakten med allmänheten och bibliotekskollegor samt för att sprida information om biblioteksverksamheten. Vidare kan bibliotekssektorn lyfta fram biblioteket på ett nytt sätt. Bloggen används bland annat internt som informationskanal för bibliotekspersonal samt externt som nätverk och mötesplats för allmänheten och bibliotekspersonal. Bloggens användbarhet inom bibliotekssektorn, när det gäller informationsaspekter, kan kopplas till Biblioteks- och informationsvetenskap. Nylund menar att blogganvändning kan röra sig om bloggkonsumtion vilket innebär att människor kan ta del av information via bloggar. Det kan även röra sig om bloggproduktion som innebär att sprida och göra information tillgänglig via bloggar (2005, s. 43f.).

Min slutsats är att bloggen kan fungera som ett användbart informationsverktyg för bibliotekssektorn. Människor kan lätt ta del av informationen via en blogg. Vidare har biblioteken möjlighet att sprida information om sin verksamhet via bloggmediet. Det kan exempelvis röra sig om interninformation på ett bibliotek eller kunskapsdelning med andra bibliotek och bibliotekarier samt extern information till allmänheten. Bloggverktyget fungerar även bra som kommunikationsverktyg och skapar möjligheter att på ett enkelt och snabbt sätt nå kollegor och allmänhet. Jag finner stöd för mitt resonemang i Internetforskningen där Sveningsson, Lövheim och Bergquist (2003) menar att genom Internet kan man nå ett obegränsat antal mottagare. Även nya former av interaktion är möjliga som inte är beroende av tid eller rum och som kan skapa en känsla av närvaro som annars förknippas med interaktionen ansikte mot ansikte (enl. Slevin 2000, s. 73). Resonemanget stämmer även överens med Castells Internetforskning (2002) som anser att den sociala interaktionen via nätet spelar en allt större roll i samhällsorganisationen. Internets möjligheter till flexibilitet och kommunikationsförmåga gör det möjligt att virtuella gemenskaper kan bildas som skiljer sig från fysiska men fungerar lika bra när det gäller gemenskap (s. 139).

Några respondenter använder även bloggen i marknadsföringssyfte för de anser det är ett bra sätt att visa på vilka resurser och tjänster biblioteken kan erbjuda. Flera av respondenterna kommer att satsa på att marknadsföra sina bloggar i större utsträckning och vidareutveckla dem. Personligen är min uppfattning att bloggar kan vara ett mycket användbart verktyg i marknadsföringssammanhang för bibliotekssektorn. Bloggar är ett effektivt sätt att sprida sitt budskap med och skapa ett varumärke för sin verksamhet. Den kan vara särskilt bra att använda även vid tillfälliga kampanjer, utbildningar eller marknadsföringsinsatser. Bloggen är ett publicistiskt medium och ett bibliotek kan utan några kostnader och till en ringa arbetsinsats marknadsföra sin verksamhet med hjälp av bloggar.

Mitt resonemang om bloggans användbarhet i marknadsföringssammanhang för bibliotekssektorn stämmer överens med Clydes bloggforskning (2005). Hon påtalar att använda bloggen som ett marknadsföringsverktyg är ett utmärkt sätt att skapa kontakt med kunder. Den ger bland annat möjlighet till information och diskussion om företaget och dess produkter. Vidare använder alltfler företag och organisationer bloggen i

marknadsföringssyfte. I en artikel i tidningen *Internetworld* (2005) menar Urban Lindstedt att med hjälp av bloggar kan företag effektivt kommunicera med kunder, partners och media. Bloggmediet gör det enkelt att sprida sitt budskap och föra dialog med olika grupper. I Sverige bloggar bland annat resebyråer, advokatfirmor, transportföretag, kläddesigner, bokhandel och bolåneinstitut. Lindstedt refererar även till Pr- och webbkonsulten Fredrick Wackå, som håller kurser om bloggar för företag. Wackå menar att med en blogg kan företag skapa relationer med viktiga målgrupper som exempelvis kunder och medarbetare, bygga varumärke, marknadsföra företaget och dess tjänster och produkter samt skapa relationer med media.

Min studie visar även att respondenterna använder bloggen som ett pedagogiskt verktyg i undervisning, fortbildning och kompetensutveckling. Den allmänna uppfattningen hos respondenterna är att bloggarna är viktiga arbetsverktyg i pedagogiska sammanhang. Men en respondent anser att bloggen inte är bra just som undervisningsverktyg på grund av att den är svår att strukturera och systematisera. Studien visar således på två motsatta synpunkter angående bloggarnas användbarhet i pedagogiska sammanhang. Men min slutsats är dock att bloggverktyget borde kunna användas i större utsträckning inom bibliotekssektorn när det gäller pedagogisk verksamhet, eftersom bloggen är ett kommunikationsmedium där deltagarna tillåts interagera och kommunicera för att delge varandra information och kunskap. För att kunna använda bloggmediet som pedagogiskt verktyg är det däremot viktigt att marknadsföra bloggen och dess funktioner för deltagarna så de lär sig att förstå och använd bloggtekniken. Jag finner stöd för mina synpunkter i Wallsténs studie (2005). Hon menar att kollaborativa bloggar skapar en virtuell plats där deltagarna kan samla och lagra information och kunskap tillsammans. Gruppdeltagarna har möjlighet att lära av varandra samtidigt som de bygger upp en gemensam kunskap på bloggen. Bloggverktygets funktioner stödjer det kollaborativa arbetet eftersom deltagarna bland annat kan skriva inlägg, skriva kommentarer till varandras texter och göra sökningar. De har även möjligt att interagera med varandras texter (s.11).

Resonemanget kan även kopplas till ett sociokulturellt perspektiv på lärande och Säljö (2000) som menar att lärande är en social process. Lärande sker på kollektiv nivå och inom ramen för detta lärande sker sedan lärande och utveckling på en individuell nivå. Enligt Säljö är den vardagliga interaktionen och samtalet den viktigaste mänskliga läromiljön, och en konsekvens av människors kommunikativa förmågor är möjligheter att organisera sig i kollektiv av olika slag (s. 231ff.). Kollektiv av olika slag kopplar jag i det här fallet till bloggar och dess möjligheter som kommunikations- och lärmiljö för människor där de kan mötas för att kommunicera och delge varandra kunskap.

Resonemanget om bloggarnas användbarhet i pedagogisk verksamhet inom bibliotekssektorn bygger även på att bloggar används allt oftare idag som verktyg i samband med lärande och undervisning. Bland annat inom skolan, vuxenutbildning, folkbildning och arbetsliv för reflektion kring sitt lärande eller som strukturerings- och lärverktyg. På KK-stiftelsens webbplats Kollegiet för skolutvecklingsfrågor¹ (2006) går det att läsa om bloggverktyget som kan användas i samband med undervisningen på ett flertal olika sätt. Exempelvis för reflektion och textskapande, eller när det gäller att reflektera över sin lärprocess samt när man under en kurs vill engagera elever att

---

¹ Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling, KK-stiftelsens webbplats Kollegiet för skolutvecklingsfrågor har som syfte att öka användningen av IT som pedagogiskt verktyg i skolan. *Bloggar i skolan* <http://www.kollegiet.com/templates/ListStartPage.aspx?id=1946> (Hämtad 2006-06-16)

förmedla tankar och idéer. Myndigheten Nationellt centrum för flexibelt lärande² (2006) nämner att bloggar kan fungera som tankeverktyg, kunskapsbyggerverktyg, kommunikationsverktyg och användas som portfolio samt lärdagbok. Bloggandet gör det möjligt för de studerande att involvera yttervärlden i lärandet och det som görs bli synligt för andra än bara för läraren vilket sporrar och ställer krav. Min uppfattning är även att bloggen skulle kunna vara mycket användbar i samband med verksamhet i biblioteksprojektgrupper eftersom genom bloggen kan man kontinuerligt visa arbetsprocessen, kommunicera med varandra och ha en samlad virtuell plats som är nåbar för alla när de vill.

6.4 Vilka fördelar och nackdelar kan det finnas med biblioteksrelaterade bloggar?

Studien visar även på en del fördelar och nackdelar med att använda sig av bloggen som medium i bibliotekssammanhang. Fördelarna med bloggmediet är bland annat att den kan vara användbar som en samlad plats för att sprida information, kommunicera och diskutera samt användbar för interaktion och lärande. Min slutsats är att genom att använda bloggen som medium har biblioteken och bibliotekarierna fått ytterligare en arena och möjlighet att nå sina användare. Bloggmediets flexibilitet gör det möjligt att på ett nytt och enkelt sätt nå kollegor och användare utan att behöva vara låst vid exempelvis en hemsida hos en kommun. Med detta finns en frihet för bibliotekssektorn eftersom det går enkelt att publicera sig på en blogg utan att vara beroende av andra, bland annat när det gäller layout, marknadsföring och utvecklingsprojekt. Bloggen är vidare ett bra arbetsredskap för biblioteksarbete, nyhetsspridning och kunskapsdelning samt när det gäller samarbete med bibliotekskollegor.

En annan fördel är att bloggen hjälper respondenterna att hålla sig uppdaterade inom sina verksamheter. Enligt Wallstén (2005) är bloggar dynamiska och kan förändras genom kontinuerligt uppdatering. Läsaren kan även interagera med texten, göra sökningar, skriva sina egna kommentarer och ladda hem olika typer av dokument (s. 8f.). Isaksson och Müller (2003) menar att bloggen egentligen skapats för att underlätta snabba och frekventa uppdateringar. Det är just möjligheten till uppdatering som skiljer en blogg från en traditionell hemsida som är mer statisk (s. 9). En slutsats är att blogging innebär möjligheter för bibliotekarierna att ta del av och sprida information snabbt och enkelt. Därmed kan bloggmediet även vara kompetenshöjande inom yrkesrollen. Genom bloggen kan även bibliotekarierna ha utbyte med andra kollegor få nya idéer och inspiration. Respondenterna menar att de kan lära av varandra på en blogg genom att ta del av andras inlägg och kommentarer samt diskutera med varandra. Bloggen är ett effektivt sätt att sprida idéer med en känsla av samtal. Detta stämmer överens med ett sociokulturellt perspektiv på lärande där Säljö (2000) menar att mänsklig kommunikation och språkanvändning är centrala medium för lärande och utveckling. Att kommunicera med andra innebär att vi lär oss nya saker och får kunskaper som vi sedan i det vardagliga samtalet kan dela med oss till andra (s.67f., 73).

---

² Myndigheten Nationellt centrum för flexibelt lärande (CFL) arbetar för att stärka och stimulera utvecklingen av flexibelt lärande inom vuxenutbildning, folkbildning och arbetsliv. *Bloggar som lärverktyg* <http://larstilar.cfl.se//default.asp?sid=1391> (Hämtad 2006-06-16)

Fördelen med bloggmediet är enligt respondenterna att den även kan fungera som en egen nisch och ett komplement till övriga informations- och kommunikationskanaler som exempelvis webb, e-post, intranät och tryckta informationsblad. Bloggen anses vara mer flexibel, kommunikativ och roligare än hemsidor och intranät. En annan slutsats är därför att för bibliotekssektorn kan bloggmediet fungera som ett användbart komplement till övriga kommunikationssätt bland annat när det gäller kommunikation, information och pedagogisk verksamhet samt marknadsföring.

Nackdelen med bloggen kan bland annat vara att få användare utnyttjar chansen till dialog med hjälp av bloggverktygets kommentarfunktion och en annan nackdel är att bloggen kan fyllas med spam. Min uppfattning är att bloggen måste marknadsföras mer hos både allmänheten och bibliotekspersonalen så de lär sig att använda bloggverktyget. Många människor är inte vana att använda sig av blogging som kommunikationsverktyg, framförallt inte den äldre generationen som är en stor del av bibliotekens besökare. Detta resonemang kan jag koppla till ett sociokulturellt perspektiv på lärande och Säljö som menar att eftersom den tekniska utvecklingen går snabbt framåt handlar lärande i stor utsträckning om att lära sig hantera ny teknik i olika användningsformer. Lärande handlar bland annat om att kunna hantera artefakter i form av symboliska system och fysiska redskap (s. 240ff.).

6.5 Vad kan studiens bloggaktörer säga om förutsättningarna för bloggen i bibliotekssektorn på sikt?

Den här studien visar att de flesta av respondenterna anser att bloggen kan stärka biblioteken och bibliotekarierollen eftersom bloggen är en ny kanal som kan nå nya grupper. Att satsa på bloggverksamhet blir ett sätt att hänga med i samhällsutvecklingen och göra biblioteket till en intressant arena som kan locka fler besökare. Genom bloggen har biblioteken möjlighet att ge en lite annorlunda vinkling på biblioteksverksamheten. Respondenterna menar att bloggandet stärker bibliotekarierna som yrkesgrupp och bloggen kan även användas för att synliggöra bibliotekariekärens kompetens.

En slutsats är att bloggen kan stärka biblioteken och bibliotekarierollen eftersom bloggen kan visa på bibliotekssektorns kompetens. Därför är det även viktigt att biblioteken/bibliotekarier följer med och använder ny teknik samt anpassar sina tjänster efter nya informations- och kommunikationsvanor. Utvecklingen av bloggverktyg och lanseringen av gratisverktyg har ökat antalet bloggare under det senaste året. Bloggen har fått en alltmer central roll inom områden som media, journalistik, politik, kultur och marknadsföring. Enligt Martin Aagård (2004) har även biblioteksbloggandet på Internet ökat de senaste åren och i Sverige har vi fått en hel del biblioteksbloggar med varierande innehåll (s. 15ff.). Jag anser att bloggen även kan få en viktig funktion inom bibliotekssektorn och därmed skapa nya möjligheter för biblioteksverksamheten. Genom att använda bloggmediet och satsa på biblioteken som mötesplatser för alla, både fysiskt och virtuellt, kan bibliotekssektorn kanske nå nya grupper av människor som annars inte skulle besöka biblioteken. Min uppfattning är att genom bloggen har exempelvis biblioteken och bibliotekarierna en möjlighet att visa sin verksamhet på ett nytt sätt och kan därigenom stärka sin position. Eftersom det går att styra vad bloggen ska innehålla och vilken målgrupp bloggen ska anpassas till finns möjligheter att nå fler människor i olika åldrar, framförallt ungdomar som idag är en svår grupp att få till det fysiska biblioteket. Kanske kan den virtuella arenan, i det här fallet bloggen, locka

ungdomarna i större utsträckning till biblioteket och på så vis kan det virtuella biblioteket fungera som ett komplement till det fysiska biblioteket.

Detta resonemang kan jag koppla till Lövheim (2002) som i sin Internetforskning menar att kommunikationen på datorbaserade gemenskaper styrs inte av tids- och rumsliga gränser, eller gränser skapade genom fördomar om ras, kön, etnicitet, ålder eller utseende. Det kan därför öka chanserna till samhörighet och tolerans mellan olika människor som lättare kan mötas utan fördomar och skapa nära relationer med andra som de annars inte skulle ha närmat sig. Kommunikationen underlättar för en mer demokratisk dialog och människor bedöms efter sina åsikter och sin kompetens. Men Lövheim framhåller att det finns vissa risker med att gemensamma intressen och åsikter blir grunden till interaktionen. Det kan istället skapa stängda miljöer för inbördes beundran (s. 149ff.). Jag anser därför att det är viktigt att biblioteken låter bloggverksamheten vara öppen för alla människor som kan tänkas vilja medverka och på så vis kan biblioteksbloggarna bli demokratiska mötesplatser dit alla är välkomna, vilket även i sin tur stärker demokratin.

6.6 Metodkritik

Med tanke på mina frågeställningar finns enligt min mening inte så många olika metoder att välja mellan eftersom frågeställningarnas art är sådana att det krävs kunskaper och erfarenheter av bloggmediet för att kunna besvaras. I det här fallet kunde eventuellt enkäter användas som metod för att inhämta data. Men eftersom jag är intresserad av varje enskild respondents egna erfarenheter och kunskaper anser jag att intervju passar bättre som metod. Metoden ger dessutom bättre möjligheter att förtydliga om något är oklart när det gäller frågan och svaret. Den grupp, av bibliotekschefer och bibliotekarier, som är med i min studie är dessutom förhållandevis liten för att använda enkät som metod. Jag gjorde även bedömningen att den typ av strukturerad data en enkät kan ge inte skulle vara till lika stor nytta i min undersökning. Intervjuer är i min mening ett bättre val och jag använder mig av nätintervjuer och telefonintervjuer.

En nackdel med nätintervjuerna är att svarsfrekvensen inte var fullständig. Den nackdelen anser jag är mycket liten eftersom det rör sig om en respondent som inte svarade på två frågor. Detta ska ställas i relation till att de övriga tio respondenterna svarade på samtliga frågor. Om det rört sig om en kommunikation ansikte mot ansikte hade samma fenomen naturligtvis kunnat uppstå med att svar uteblir och att svar inte är fullständiga och därför måste kompletteras.

En fördel med att använda mig av nätintervjuer och telefonintervjuer är att jag kunnat få ett brett urval av bloggar och nå respondenter runt om i vårt land. Studien hade annars varit svår att genomföra med tanke på tidsmässiga och ekonomiska hänseenden. Datormedierad kommunikation, i form av asynkrona intervjuer via e-post, har visat sig fungera mycket bra som metod till den här typen av Internetstudie. Svarsfrekvensen när det gäller mina e-postintervjuer har varit hög. Jag har följt Sveningsson, Lövheim och Bergquist rekommendationer om Internetforskning, där de tycker att forskaren bör ha intervjufrågorna direkt i själva e-postmeddelandet. Vidare har intervjupersonerna fått noggranna instruktioner om vilken typ av svar som önskas exempelvis om de skulle skriva korta eller långa svar eller ge detaljerade svar samt reflektera över frågorna.

I den här undersökningen har dessa råd varit en stor fördel och underlättade arbetet med analys och tolkning. (Se avsnitt 4.3.2).

Ytterligare en fördel är att jag har kunnat skicka ut mina e-postfrågor vid en tid som passat mig och vidare har respondenterna kunnat svara på frågorna när det passat dem. Telefonintervjuer har fungerat som ett komplement till e-postintervjuer men de gav så lite i jämförelse med e-postintervjuer att jag endast provade denna metod vid två tillfällen. Även här har uppföljningsfrågorna skickats ut i förväg till respondenterna innan själva intervjutillfället. Jag ser det som en fördel att respondenterna har kunnat se intervjufrågorna i förväg. Det har inneburit att intervjupersonerna varit väl förberedda vid själva intervjutillfället och haft tid att fundera och reflektera över frågorna, oavsett om jag använt mig av e-postintervjuer eller telefonintervjuer. Jag anser även att när det gäller e-postintervjuer finns det ytterligare en fördel med att intervjupersoner måste formulera sig i skrift. Eftersom kommunikationen skett asynkront har respondenterna haft tid för eftertanke och reflektion innan intervjufrågorna besvarats. Jag tror att man med den här metoden formulerar sig mer noggrant och tänker igenom det som skrivs. I resultat- och analyskapitlet samt i kapitlet för diskussion – och slutsats har jag strukturerat min studie efter mina frågeställningar. Det hade möjligtvis varit bättre att strukturera studien efter teorikapitlet för att få en bättre överblick när det gäller kopplingen empiri kontra teori.

6.7 Sammanfattande avslutning

Internet växer hela tiden och dess användningsområden ökar för varje år. Bloggar är ett medium som uppmärksammas mycket just nu och bland annat privatpersoner, kändisar, politiker, yrkeskåror och forskare använder sig av blogging. Populariteten grundar sig i att bloggverktyget gjort det möjligt för vem som helst att enkelt publicera sig, hämta information och få kontakt med andra människor via nätet. Uppsatsen handlar om bloggar och dess användbarhet inom bibliotekssektorn. Tidigare forskning i Sverige gällande bloggar i bibliotekssammanhang är begränsad, vilket beror troligtvis på att fenomenet är relativt nytt. Detta legitimerar mitt arbete eftersom jag vill belysa vilka möjligheter bloggmediet erbjuder bibliotek och bibliotekarier i bibliotekssammanhang.

Uppsatsens syfte är att undersöka webbfenomenet bloggar och dess betydelse för sammanlagt elva bibliotekschefer och bibliotekarier samt deras syn på bloggverksamheten vid respektive biblioteksrelaterade blogg, för att få förståelse och ny kunskap om bloggars användbarhet i bibliotekssektorn. Undersökningen har avgränsats till att gälla bloggverksamheten här i Sverige. Följande frågeställningar ligger till grund för min undersökning: Varför har bibliotekschefer och bibliotekarier i denna studie valt att satsa på bloggar som medium? På vilket sätt kan bloggar fungera som hjälpmedel/arbetsverktyg när det gäller information, kommunikation och lärande? Vilka fördelar och nackdelar kan det finnas med biblioteksrelaterade bloggar? Vad kan studiens bloggaktörer säga om förutsättningarna för bloggen i bibliotekssektorn på sikt?

Uppsatsen bygger på en kvalitativ intervjustudie och avser inte att ge en heltäckande bild utan istället försöka förstå och belysa företeelsen bloggar samt visa vilka möjligheter bloggmediet erbjuder bibliotek och bibliotekarier i bibliotekssammanhang. I studien har jag bland annat belyst bloggans begrepp, definition och

funktioner, redogjort för bloggans historik och bloggtyper. För att få ett biblioteksperspektiv har tretton biblioteksrelaterade bloggar, riktade till varierande åldersgrupper, undersökts och från dessa bloggar har representanter intervjuats. Den empiriska undersökningen består av e-postintervjuer och telefonintervjuer med elva bibliotekschefer och bibliotekarier involverade i bloggverksamheten på respektive biblioteksrelaterade blogg som ingår i denna studie. Analysen och tolkning av materialet har skett med hjälp av meningskoncentrering och tematisering. Studien har en tolkningsrepertoar bestående av tre teoretiska perspektiv. Resonemang är hämtade från Internetforskning, där tonvikten är kommunikation och interaktion på Internet, och används för att belysa bloggans möjligheter som kommunikationsverktyg samt hur bibliotek och bibliotekarier kan skapa virtuella gemenskaper med hjälp av communities. Sociokulturell teori, med tonvikt på lärande, används för att belysa bloggans möjligheter som pedagogiskt verktyg. Forskning inom biblioteks- och informationsvetenskap, med tonvikt på information, används för att belysa bloggans möjligheter som informationsverktyg inom bibliotekssektorn.

Studiens resultat visar att bloggar kan vara användbara för bibliotek och bibliotekarier. Bloggarna används i huvudsak som informations- och kommunikationsverktyg, dels för allmänheten och dels för bibliotekspersonalen. En del bibliotek använder även bloggen som ett marknadsföringsverktyg för att marknadsföra biblioteket och visa på vilka resurser och tjänster de kan erbjuda. Några respondenter använder bloggen som ett pedagogiskt verktyg i samband med undervisning, fortbildning och kompetensutveckling. Bloggar kan även fungera som virtuella communities, mötesplatser för gemenskap, där människor kan interagera, kommunicera, diskutera och utbyta information samt nätverka. Bloggar kan även vara ett komplement till de övriga informationskanalerna, exempelvis webb, e-post, intranät och tryckta informationsblad.

Respondenterna framhöll att de satsat på bloggar bland annat för att bloggmediet är användarvänligt, ger möjligheter till kommunikation och interaktion med bibliotekskollegor samt allmänheten. För många respondenter är bloggsatsningen en chans att prova nya vägar till kommunikation och dialog. De hoppas även på att bloggmediet ska göra det möjligt att nå ut till fler människor med biblioteksverksamheten. Respondenterna beskriver bloggen som ett nytt forum som tillåter ett mer personligt språk än en webbsida som är mer formell. Bloggens informella karaktär gör det möjligt att även ta upp saker som inte är strikt relaterade till biblioteksverksamheten.

Undersökningen har också visat att de flesta av respondenterna anser att bloggen kan stärka biblioteken och bibliotekarierollen genom att bloggmediet är en ny virtuell arena som gör det möjligt för bibliotekssektorn att nå nya målgrupper. Bloggen kan även användas för att visa på bibliotekarietjänstens kompetens. Bloggen är en del av en pågående samhällstrend där interaktionen med användarna blir en allt viktigare del för institutioner och företag. Bloggen kan vara en del i ett arbete med att förmedla biblioteket som en intressant plats eller arena dit man kan komma och göra olika saker. Respondenterna anser att det är viktigt att bibliotek/bibliotekarier följer med och använder ny teknik samt anpassar sina tjänster efter nya informations- och kommunikationsvanor. Förhoppningsvis kan denna undersökning ge inspiration till vidare studier som kan lyfta fram ytterligare aspekter på bloggans användning inom bibliotekssektorn. Kanske kan en komparativ studie av olika biblioteks pedagogiska bloggverksamhet vara intressant.

Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor

I författarens ägo:

E-postintervjuer och telefonintervjuer med bibliotekschefer och bibliotekarier.

Engström, Karin, *Biblioteksinköp*

E-postintervju 2006-04-20, 2006-05-06, 2006-06-09

Enström, Madelein, *Binmedieplanerar*

E-postintervju 2006-05-08, 2006-05-17, 2006-06-09

Telefonsamtal 2006-07-31

Fors, Gunilla, *Biblioteksbloggen*

E-postintervju 2006-04-21, 2006-04-25

Norrby, Malin, *Ungdomshörnan*

E-postintervju 2006-05-02, 2006-05-08, 2006-05-09

Nylund, Johanna, *Flaskposten*

E-postintervju 2006-04-22, 2006-04-24, 2006-05-03

Pilerot, Ola, *Feltäckt? och Kursbloggar på högskolebiblioteket i Skövde*

E-postintervju 2006-04-20

Telefonsamtal 2006-07-24

Svala, Christina, *Fackbibliotekets blogg på Danderyds sjukhus*

E-postintervju 2006-04-20, 2006-04-24

Telenius, Maria, *Mimaroben*

E-postintervju 2006-05-05, 2006-05-06

Törnfeldt, Maria, *Länbibliotek Uppsala Blogg*

E-postintervju 2006-04-21, 2006-04-25, 2006-04-27

Ögland, Malin, *Medieplanering för barn – och skolbibliotek*

E-postintervju 2006-04-19, 2006-05-08

Östman, Ann, *Den sköna bloggen och Sandvikens folkbibliotek*

E-postintervju 2006-04-25, 2006-06-12

Tryckta källor och litteratur

- Aagård, Martin (2004). Bloggande bibliotekarier, *Biblioteksbladet*, nr 9, s. 15-16.
- Carlsson, Bertil (1996). *Kvalitativa forskningsmetoder för medicin och beteendevetenskap*. Falköping: Almqvist & Wiksell/Liber.
- Castells, Manuel (2002). *Internetgalaxen: Reflektioner om Internet, ekonomi och samhälle*. Göteborg: Daidalos.
- Isaksson, Jenny & Müller, Steffanie (2003). *Blogging: Virtuella offentliga samtal*. C-uppsats i journalistik och multimedia, framlagd vid Institutionen för journalistik och multimedia, Södertörns högskola.
- Kittel, Christoffer (2004). Bloggen bygger deras varumärke, *Internetworld*, nr 11, s. 43.
- Kvale, Steinar (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Limberg, Louise (1998). *Att söka information för att lära: En studie av samspel mellan informationssökning och lärande*. Borås: Valfrid. (Skrifter från Valfrid, 16). Diss. Göteborgs universitet: Institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap.
- Lindstedt, Urban (2005). Effektiv marknadsföring: Så företagsbloggar du: Experternas bästa tips, *Internetworld*, nr 11, s. 40-44.
- Lövheim, Mia (2002). Nätet: En plats för nya former av gemenskap? Ingår i Dahlgren, Peter, red. *Internet, medier och kommunikation*. Lund: Studentlitteratur.
- Nylund, Johanna (2005). "Från tanke och så rakt ut", *Bloggen: Ett webbpubliceringsverktyg med sociala och kulturella användningsområden*. Magisteruppsats i Biblioteks – och informationsvetenskap, framlagd vid Institutionen för ABM, Uppsala universitet.
- Slevin, James (2000). *The Internet and Society*. Cambridge: Polity Press.
- Sundin, Olof (2003). *Informationsstrategier och yrkesidentiteter: En studie av sjuksköterskors reaktion till fackinformation vid arbetsplatsen*. Borås: Valfrid. (Skrifter från Valfrid, 25). Diss. Högskolan i Borås och Göteborgs universitet: Institutionen Biblioteks – och informationsvetenskap.
- Surman, Mark & Wershler-Henry, Darren (2001). *Commonspace: Beyond virtual community*. Harlow: Financial Times.
- Sveningsson, Malin, Lövheim, Mia & Bergquist, Magnus (2003). *Att fånga nätet: Kvalitativa metoder för Internetforskning*. Lund: Studentlitteratur.
- Svensson, Per-Gunnar & Starrin, Bengt, red. (1996). *Kvalitativa studier i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.

Säljö, Roger (2000). *Lärande i praktiken: Ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Våge, Lars, Stattin, Erik & Nygren, Gunnar (2005). *Bloggtider*. Stockholm: Stiftelsen Institutet för Mediestudier och Sellin & Partner.

Wallstén, Marie (2005). *Kollaborativ blogging*. C-uppsats i Data- och systemvetenskap (2005:134), framlagd vid Institutionen för Industriell ekonomi och samhällsvetenskap, Avdelningen för Systemvetenskap, Luleå tekniska universitet.

Elektroniska källor

Andersson, Bosse (2003). Loggbok på Internet: Webblogg: Enkelt verktyg för alla. *Datorn i utbildningen*, nr 3.
<http://www.diu.se/nr3-03/nr3-03.asp?artikel=s22> (Hämtad 2006-06-15)

Clyde, Anne (2005). Enterprise Blogging, *FreePint*. No. 174.
<http://www.freepint.com/issues/130105.htm#feature> (Hämtad 2006-06-15)

Myndigheten Nationellt centrum för flexibelt lärande (2006). *Bloggar som lärverktyg*. (Lena Nordung, Webbansv.).
<http://larstilar.cfl.se/default.asp?sid=1391> (Hämtad 2006-05-17)

Nardi, Bonnie, Schiano, Diane&Gumbrecht, Michelle (2004). *Blogging as social activity, or , Would You Lt 900 Million People Read Your Diary?* StanfordUniversity, California, USA.
<http://home.comcast.net/~diane.schiano/CSCW04.Blog.pdf> (Hämtad 2006-10-20)

Nationalencyklopedin (2006). *Blogg*.
<http://www.ne.se/jsp/customer/login.jsp> (Hämtad 2006-02-20)

Nationalencyklopedin (2006). *Interaktion*.
<http://www.ne.se/jsp/customer/login.jsp> (Hämtad 2006-10-20)

Nationalencyklopedin (2006). *Kommunikation*.
<http://www.ne.se/jsp/customer/login.jsp> (Hämtad 2006-10-20)

Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (2006) *Bloggar i skolan*.
<http://www.kollegiet.com/templates/ListStartPage.aspx?id=1946> (2006-06-16)

Wikipedia: Den fria encyklopedin (2006). *Blogg*.
<http://sv.wikipedia.org/wiki/Blogg> (Hämtad 2006-02-18)

Wikipedia: Den fria encyklopedin (2006). *Community*.
<http://sv.wikipedia.org/wiki/Interaktion> (Hämtad 2006-02-26)

Biblioteksrelaterade bloggar

Biblioteksbloggen, <http://www.biblioteksbloggen.se>

Biblioteksinköp, <http://www.inkop.blogspot.com>

Binmedieplanerar, <http://www.binmedieplanerar.se/>

Den sköna bloggen, <http://sandvikensfolkbibliotek.blogspot.com/2006/03/sknlitterr-blogg.html>

Fackbibliotekets blogg på Danderyds sjukhus (anonym adress)

Feltänkt?, <http://biblioteksforeningen.blogs.com/bibliotekspedagogik/>

Flaskposten, <http://flaskposten.blogspirit.com/>

Kursbloggar på högskolebiblioteket i Skövde, <http://www.his.se/bib/ola>

Länsbibliotek Uppsala Blogg, <http://lansbibliotekuppsala.blogg.se>

Medieplanering för barn- och skolbibliotek, <http://www.medieplanering.blogspot.com/>

Mimaroben, <http://mimaroben.typepad.com/>

Sandvikens folkbibliotek, <http://sandvikensfolkbibliotek.blogspot.com>

Ungdomshörnan, <http://ungdomshornan.blogspirit.com>

Bilaga

Intervjufrågor

1) Din bakgrund och bloggerfarenhet:

- Namn
- Yrke
- Titel
- Arbetsplats
- Bloggerfarenhet
  - a) Hur kom du i kontakt med bloggen som medium och hur länge har du bloggat (inom yrket / privat)?
  - b) Läser och medverkar du i andra bloggar? (Vilka, ge exempel).
  - c) Har du en egen blogg?

2) Allmänt om er biblioteksblogg:

- När startade ni er blogg?
- Varför valde ni att satsa på bloggen som medium?
- Vad är syftet med bloggen, vad vill ni uppnå med er blogg?
- Vilka målgrupper skriver ni för?

3) Bloggens innehåll och användning:

- Vad skriver ni i er blogg?
- Hur används och fungerar er blogg, kan ni beskriva om bloggen används som ett informationsverktyg, kommunikationsverktyg eller verktyg för pedagogisk verksamhet. Kanske finns det andra användningsområden? Beskriv på vilka sätt bloggverktyget används inom er verksamhet.
- Hur är responsen på er blogg, vet ni vilka som läser och kommenterar i bloggen, har ni gjort någon statistik?

4) Fördelar och nackdelar med er blogg:

- Vad är bra med bloggen, ser ni bloggen som en tillgång i biblioteksarbetet och i så fall varför, kan ni beskriva vad ni ser för fördelar med bloggen på er arbetsplats?
- Vad är mindre bra med bloggen, vilka nackdelar finns och vilka har ni stött på med er blogg? (Ge exempel).
- Hur värderar ni bloggen som arbetsverktyg, är bloggen lätt eller svår att använda, tar den mycket tid i anspråk?
- Vad ser ni för styrkor/svagheter med bloggen som redskap i jämförelse med andra kommunikationssätt som ni använder? exempelvis i förhållande till e-post, intranät och hemsidor?

5) Bloggens roll i biblioteket:

- Är bloggen ett användbart verktyg i biblioteksmiljö när det gäller lärande, interaktion, kommunikation och information? Beskriv på vilket sätt du tror att bloggen kan vara användbar som medium inom de olika områdena.
- Anser du att bloggen kan få betydelse för biblioteken i framtiden. Tror du att användandet av bloggen i biblioteksmiljö kan vara ett sätt att stärka biblioteken/bibliotekarierollen. I så fall på vilket sätt?
- Vad har ni för framtidsplaner med er blogg?

6) Egna funderingar:

- Har du avslutningsvis några personliga tankar eller idéer om bloggen som inte har nämnts här?
- Något annat du vill tillägga?